

Bibliotekarier i dagspressen

En diskursanalytisk studie

DANIEL PALMQVIST

HÖGSKOLAN I BORÅS
VETENSKAP FÖR PROFESSION

© Författaren

Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel: Bibliotekarier i dagspressen – En diskursanalytisk studie

Engelsk titel: Librarians in the daily press – A discourse analytic study

Författare: Daniel Palmqvist

Färdigställt: 2010

Handledare: Monika Johansson
Amira Sofie Sandin
Lars Seldén

Abstract: The aim of this thesis is to examine how the Swedish daily press portrays librarians and the profession. I have used a discourse analytic study in my purpose to examine the image of librarians and the profession. I have analysed 34 articles between January 1, 2009 until January 1, 2010 from *Aftonbladet* and *Dagens Nyheter*, which are the two daily newspapers with the largest circulation in Sweden.

I have used three major questions to answer the aim of my study:

In what context do librarians and the profession appear in the daily press?

What qualities are librarians assigned in the daily press?

What views and attitudes about librarians and the profession appear in the articles?

My analysis resulted in three discourses; *discourse about librarians' relation to literature*, *discourse about librarians and the labour market* and *discourse about librarians and information*.

My study concludes that the image of librarians and the profession in the daily press are versatile and mostly positive. Librarians are described as reading loving persons with a great knowledge in literature and information in their professional work. Another image of librarians is that they are useful as a resource to help and guide children and youngsters with social problems. The negative images in the daily press are for the most part about the future trends of the labour market.

Nyckelord: bibliotekarier, diskursanalys, bilder, åsikter, egenskaper, dagspress

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Syfte och Frågeställningar.....	4
1.2 Avgränsningar.....	4
2 Tidigare studier.....	6
2.1 Bibliotekarier i dagspressen.....	7
2.2 Bibliotekarier i skönlitteratur och film.....	8
3 Metod och teori.....	10
3.1 Diskursanalys.....	10
3.2 Laclaus och Mouffes diskursteori.....	12
3.3 Tillvägagångssätt vid analys.....	13
4 Material och urval.....	15
4.1 Aftonbladet.....	15
4.2 Dagens Nyheter.....	15
4.3 Tillvägagångssätt vid insamling av material.....	15
5 Analys.....	17
5.1 Benämningar.....	17
5.2 Bibliotekarier och yrket.....	17
5.2.1 Bibliotekarier som personer.....	18
5.2.2 Litteraturläskare.....	19
5.2.3 Bilder av yrket.....	22
5.2.4 Informationsspecialister.....	22
5.2.5 Kulturarbetare.....	23
5.3 Bibliotekarier i sammanhanget.....	24
5.3.1 Arbetsmarknaden.....	24
5.3.2 Litteratur.....	26
5.3.3 Bokmässan.....	26
5.3.4 Bibliotek.....	27
5.4 Diskurser.....	27
5.4.1 Diskurs om bibliotekariers relation till litteratur.....	28
5.4.2 Diskurs om bibliotekarier i samband med arbetsmarknaden.....	29
5.4.3 Diskurs om bibliotekarier som informationsspecialister.....	30
6 Diskussion.....	32
6.1 Diskussion om vilka sammanhang bibliotekarier och yrket förekommer i.....	32
6.2 Diskussion om vilka egenskaper bibliotekarier tillskrivs.....	33
6.2 Diskussion om inställningar och åsikter om bibliotekarier och yrket.....	34
7 Sammanfattning.....	36
Litteraturförteckning.....	37
Källor och litteratur.....	37
Bilaga.....	39
Artiklar.....	39

1 Inledning

När jag i vardagliga samtal med vänner, bekanta eller främmande människor berättar att jag studerar till bibliotekarie blir det en blandad kompott i responsen. De repliker som jag fått höra under mina snart tre år på bibliotekarieprogrammet är allt från ”då måste du läsa mycket böcker”, ”behövs det verkligen tre år för att bli bibliotekarie, det kan ju inte vara svårt att sätta upp böcker på en hylla”, ”du ser inte ut som en bibliotekarie” eller ”vem behöver bibliotekarier nu för tiden? Internet och google är allt som behövs” till ”har du lärt dig hyssja än?”.

Det är inte bara i konversationer med människor de här stereotypa bilderna kommer fram, utan även i populärkulturen. Jag har sett flera avsnitt av den kritikerhyllade serien *The Simpsons* där biblioteket och bibliotekarierna varit i fokus. Det förekommer en del positiva bilder om bibliotekarier som duktiga informationsspecialister och biblioteket som en plats för att finna information och skönlitteratur, men bilderna av biblioteket och bibliotekarien är mestadels negativa, biblioteket ses som ett tråkigt ställe med hyssjande bibliotekarier dit nördar går.

Under senhösten 2009 visade kanal 5 serien *Silent Library* som är en serie där personer tävlar om att vara så tysta som möjligt i samband med att de utsätts för smärtsamma och äckliga saker, detta utspelar sig i ett bibliotek. Valet att det utspelar sig i ett bibliotek tror jag beror på att biblioteket anses vara en tyst och lugn plats där bibliotekarier hyssjar ner högljudda personer.

Kathleen Low skriver i sin bok *Casanova was a Librarian: A Light-Hearted Look at the Profession* (2007) om de åsikter hon stött på under sina år som bibliotekarie. Hon beskriver den allmänna synen på bibliotekarier som tråkiga, tillbakadragna och blyga individer, mestadels kvinnor, i tråkiga kläder som spenderar sina dagar med att läsa (s. 1f.).

De ovanstående exemplen har inga anspråk på att vara vetenskapliga och två av dem är tagna från Amerika, men jag anser dock att dessa bilder och myter även finns i Sverige och som kan utläsas i första stycket har jag själv konfronterats med dem. Man kan även se hur biblioteken själva, med glimten i ögat, anspelar på myterna. Högskolan i Borås bibliotek, Bibliotek & läranderesurser, har skyltar runt om i biblioteket med en hyssjande äldre kvinna i grå kläder och håret i en knut under en text som uppmanar till att ställa tillbaka böcker på sidovagnarna.

Myterna om och bilderna av bibliotekarier och bibliotek är många och gamla, på gränsen till institutionaliserande. Som snart nyutexaminerad bibliotekarie finns det ett intresse att se hur bibliotekarier och biblioteksyrket framställs och porträtteras. I mitt tidningsläsande stöter jag då och då på artiklar om bibliotekarier och yrket och finner dem oftast negativa. Titt som tätt går det att läsa om att bibliotekarieyrket är ett av det mest mättade på arbetsmarknaden och att lönen är låg. Jag anser att det finns ett intresse att se närmare på vad som skrivs om bibliotekarier i dagspressen, upprätthålls de gamla myterna om yrkesutövarna eller finns det en nyanserad bild av yrkeskåren.

Hela 77 procent av Sveriges befolkning i åldrarna 9-79 år läste minst en dagstidning per dag år 2008. Det inkluderar både läsning av den tryckta tidningen och tidningen på Internet. Läsningen har legat kring 80 procent i flera år. Bara televisionen var ett mer använt massmedium 2008 med en användning på 85 procent av befolkningen (9-79 år) per dag. (Nordicom–Sveriges Mediebarometer. 2008, 2009, s. 10 och 68). Vid en

närmare anblick så går det att utläsa att det bara är gruppen barn/ungdomar mellan 9-24 år där siffrorna understiger 70 procent när det kommer till läsning av dagspressen. Den genomsnittliga lästiden av dagspressen per dag av befolkningen 9-79 år 2008 var 36 minuter och har sedan 1995 pendlat mellan 34-37 minuter. (Ibid., s. 69 och 71). Dagspressen har onekligen en maktposition i Sverige och läses av en stor del av befolkningen. Dess räckvidd inkluderar hela Sverige och hela Sveriges befolkning både genom den tryckta tidningen och genom tidningen på Internet.

Jesper Strömbäck skriver om mediernas makt i boken *Den medialiserade demokratin* (2004). En sammanfattning av hans forskning om mediernas förutsättningar att påverka människor är att den enskilda människan inte själv kan sälla i det enorma informationsflöde som omger oss, medierna fungerar som en insamlare och enligt teorin om mediernas dagordningsfunktion använder vi oss av medierna för att få hjälp att organisera detta flöde för att få reda på vad som är viktigt. Det kan också sättas i relation till mediernas anspråk på objektiv och sann rapportering. Negativ press kan därmed ha en verkan på allmänheten och bibliotekarier och på så vis degradera yrkets status och identitet för både användarna och yrkesutövarna (s. 25ff).

Den tredje statsmakten har således möjlighet och makt att påverka människor i deras syn på saker och ting och därmed även om bibliotekarier och deras yrke. Det är inte bara en fråga om hur dagspressen påverkar användarna med sina framställningar utan likaså bibliotekariernas syn och tankar om sin egen profession och yrkesidentitet.

Därför kommer jag att studera hur dagspressen framställer bibliotekarier och deras yrke.

1.1 Syfte och Frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att genom en diskursanalys undersöka hur dagspressen framställer bibliotekarier och deras yrke. Har de en nyanserad och mångsidig framställning av bibliotekarier och yrket eller spelar mediet vidare på de ofta negativa stereotypa bilder som finns om bibliotekarier och vad en bibliotekarie gör yrkesmässigt.

- I vilka sammanhang skrivs det om bibliotekarier och yrket i de undersökta artiklarna?
- Vilka egenskaper tillskrivs bibliotekarier i dagspressen?
- Vilka åsikter och inställningar framkommer om bibliotekarier och deras yrke i de berörda artiklarna?

1.2 Avgränsningar

Jag har valt att undersöka artiklar från *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter*. De två tidningarna har störst upplagor i Sverige (Tidningsstatistik AB, 2009) och fungerar som representanter för dagspressen för min uppsats. Uppsatsen kommer att undersöka artiklar från de två tidningarna mellan 1 januari 2009 till och med 1 januari 2010 för att få en så nutida och därmed en så aktuell syn som möjligt. För att se om bilden av bibliotekarier varit konstant eller föränderlig genom åren jämförs min undersökning med den tidigare forskningen i diskussionsdelen. Jag är fullt medveten om att både *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* är Stockholmsbaserade tidningar med kritiken som följer om en för stort Stockholmsorienterad bevakning, men jag anser att de två tidningarna med sin rikstäckande spridning (i fråga om hemsidor till och med världstäckande), stora upplagor och skillnaden i deras politiska färg och att de tillhör

kvällspressen respektive morgonpressen ger en intressant möjlighet att se hur bibliotekarier och deras yrke framställs.

Jag har valt representanter från dagspressen för min uppsats och inte facktidskrifter eller andra tidningar som vänder sig mot redan inbitna biblioteksbrukare och personer inom biblioteks- och informationsvetenskapen. Detta för att se hur bibliotekarier framställs för allmänheten och i huvudsak till personer som inte är en del av biblioteksvärlden.

2 Tidigare studier

Eftersom min uppsats syfte är att undersöka hur bibliotekarier och yrket framställs i den svenska dagspressen fanns det inget som begränsade mig i att bara ha med svenska studier, det konstaterandet ligger i det självklara att den svenska dagspressen inte bara rapporterar om svenska förhållanden. Det har skrivits mycket i ämnet och jag har valt ut både svenska magisteruppsatser och svenska och internationella rapporter över en lång tidsperiod. Jag har även valt att se på hur tidigare forskning behandlat bilden av bibliotekarier och myter om dem överlag, alltså inte bara i dagspressen, för att få reda på varifrån dessa föreställningar härstammar och om bilderna av bibliotekarier i andra sociala fenomen stämmer överrens med dagspressens. Vissa av rapporterna har några år på nacken, men jag anser att dessa studier är så väl genomförda och viktiga för mitt ämnesområde att de håller än idag.

Jag börjar med att presentera generella bilder av bibliotekarier från bland annat allmänheten och bibliotekarier och varifrån myterna kommer kommer. Jag har sedan valt att med hjälp av underkapitel redogöra för den tidigare forskningen av bibliotekarier i dagspressen och bibliotekarier i skönlitteratur och film. Birgitta Bergdahls studie inleder den tidigare forskningen och behandlar bibliotekariemyter i film och böcker, men eftersom hon går bakåt i tiden och skriver om varifrån dessa stereotypa bilder kommer i från har jag valt att inte placera hennes forskning under underkapitlet bibliotekarier i skönlitteratur och film. Jag anser att hennes tankar om varifrån bibliotekariemyter kommer är intressanta att ha med sig när de andra studierna presenteras.

Birgitta Bergdahl hade många strängar på sin lyra, bland annat var hon med och startade och var den första direktören för IFLA:s ALP (Advancement of Librarianship Programme).

I artikeln Bibliotekariemyter från *Biblioteksbladet* (1987) presenterar Bergdahl en studie av ett års spanande på bibliotekarieskildringar i film och böcker. Bergdahl ser att myterna om bibliotekarier fortfarande lever. Artikeln publicerades förvisso 1987, men de bilder som hon presenterar återkommer i de studier som bedrivits senare och som jag vidare presenterar nedan. Bergdahl skriver om bilden av folkbibliotekarien och forskningsbibliotekarien, den första som anständig, obildad och i bästa fall bara tråkig och den senare som forskarens jämlike, men allt som oftast som en väktare som inte släpper in de ovärdiga (s. 190). Bergdahl menar att bilden av bibliotekarien som en moralisk väktare kommer från att de första biblioteken i Sverige byggdes upp i anslutning till kyrkorna. Då bibliotekarieryket var nära förknippade med prästerna och lärarna ställdes det krav på personerna som arbetade där att vara moraliskt orubbliga. Hon skriver vidare att folkbibliotekarierna härstammar från sockenbibliotekarier och folkrörelsebibliotekarier som har sin grund i olika organisationer (exempelvis nykterhets- och arbetarrörelsen) med klara moraliska inställningar och mål. Bergdahl menar att myterna inte bara för med sig negativa konsekvenser och skriver att det finns en bild av bibliotekarien som en folkbildare som tillfredställer forskarens och allmänhetens behov ”och då får vi nog finna oss i att ibland bemötas med viss respekt och bävan.” (Ibid., s. 191).

Hans Prins och Wilco de Giers rapport *The Image of the Library and Information Profession – How We See Ourselves: An Investigation* (1995) är en undersökning som har sin utgångspunkt i den negativa bilden som finns av bibliotekarier och yrkets låga status som funnits under en lång tid. Prins och de Gier arbetade vid studiens publicering

som samhällsvetenskapliga forskare vid Nederlands Bibliotheek en Lektuur Centrum (NBLC). Undersökningen bedrevs på uppdrag av IFLA och bibliotekarier från 90 länder fick svara på enkäter och intervjuer.

Det intressanta med undersökningen är författarnas syfte att se vad som ligger bakom yrkets låga status som de menar ger upphov till de negativa bilderna som finns om bibliotekarier. Den empiriska undersökningen visar att bibliotekarier tycker att deras arbete är osynligt för allmänheten och politiker vilket leder till en låg budget för biblioteken, låga löner och låg status. De menar att beslutsfattarna och allmänheten inte förstår vad bibliotekarierna egentligen gör och att bibliotekarier inte får den uppskattning de känner att de ska ha. De tillfrågade bibliotekarierna anser att utbildningen har dålig kvalitet och att utbildningen har låga antagningskrav och att många söker utbildningen som ett andra- eller tredjehandsval, med dålig motivation som följd (s. 27ff). Med utgångspunkt i sin empiriska studie och de förslag de tillfrågade bibliotekarierna själva framfört kommer Prins och de Gier fram till ett antal åtgärder för att motverka problemet. De anser att bibliotekarier måste höja kvaliteten på sin service och bli mer användarorienterade för att synliggöra sitt arbete. De spinner vidare på denna tanke och menar att biblioteken behöver upphöja sin professionella status genom att marknadsföra sina kunskaper bättre och arbeta mer entreprenörmässigt gentemot beslutsfattarna för att höja sin budget. Vidare menar de att biblioteken borde anställa personer från andra utbildningar för att höja yrkets status (Ibid., s. 27ff och 59-61).

Gary Mason Church, som vid artikelns publicering arbetade vid Montgomery College Library i Texas, skriver i artikeln *Eye of the Beholder: How Librarians Have Been Viewed Over Time* (2002) om att bilden av bibliotekarier har ändrats genom åren och att den är beroende av vem det är som definierar och betraktar (s. 20). Church redogör för den äldre synen på bibliotekarier och vilka karaktärsdrag de anses besitta; t ex vänliga, inte lika benägna att gå på nattklubb som andra människor, ordningsamma och altruistiska och de stereotypa bilderna av bibliotekarier; t ex som utseendemässigt intetsägande och timida medelålders kvinnor eller som resursfulla och lärda professionella (Ibid., s. 21). Han anser att bibliotekarier är mer självkritiska än andra yrkesgrupper och är väl medvetna om de stereotypa bilder som finns (s. 8-9). Church avslutar med att bilden av bibliotekarier är i förändring i och med den nya teknologins intåg och att det fört med sig mer positiva bilder av bibliotekarier, men även att bibliotekarierna nu har det svårare att förmedla och själva veta vad de gör och vilka de är (Ibid., s. 22-23).

2.1 Bibliotekarier i dagspressen

Jag har hittat två mycket relevanta magisteruppsatser som genomfört liknande studier som min uppsats. Gemensamt för de två är att båda uppsatsförfattarna gick in med inställningen att medierna fokuserar på negativa och stereotypa framställningar av bibliotekarier och yrket, båda har dock i olika grad kommit fram till att så inte är fallet.

Den första är Maria Lundqvists magisteruppsats från Sociologiska institutionen i Umeå *Bilden av bibliotekarien – framställningar i Aftonbladet och Svenska Dagbladet i relation till aktuell forskning* (2000). Lundqvist har undersökt vad den svenska dagspressen skrivit om bibliotekarier och analyserat de bilderna i relation till tidigare forskning kring bibliotekarieprofessionen och bibliotekariens status och image. Lundqvist har delat in sin analys och diskussion i fem olika delar; Bibliotekarier och IT, Inkomstförhållanden, Bokmässan, "Tant Brun" på biblioteken och Bibliotekarien

”Sally”. I sin analys har hon kommit fram till att bibliotekarier oftast framställs positivt, men att i artiklar där politiker kommer till tals finns en negativ klang och en felaktig bild av bibliotekariers kompetens och bibliotekarieprofessionen (s. 54). De ofta positiva artiklarna om bibliotekarier ställs mot den forskning som Lundqvist presenterar, där det talas om att bibliotekariens image är dålig, att lönen är låg och att bibliotekariernas arbetsuppgifter är osynliga för allmänheten, vilket leder till en nervärdering av yrket. Lundqvist anser dock att det finns skilda meningar inom den tidigare forskningen, där vissa motsätter sig ovanstående forskning och menar att bibliotekariers strävan efter högre status är irrelevant. Hon har också märkt en skillnad i vad de två tidningarna skriver om. I Aftonbladet nämns bibliotekarier ofta i samband med IT och Internet, medan i SvD framställs bibliotekarier i samband med litteratur, som bokälskare och beskyddare av kvalitetslitteratur.

Den andra är *Bilder av bibliotekarier i dagspressen* av Carin Silvermyr (2003) och är en magisteruppsats från Borås högskola. Silvermyr har genomfört en diskursanalytisk studie och undersökt vilka bilder av bibliotekarier som framkommer i svensk dagspress, Silvermyr har även diskuterat vilka konsekvenser dessa bilder kan få för bibliotekarierna själva och för läsarna av dagspressen. Utifrån 55 artiklar från tidsperioden 1 januari 2002 till och med 7 mars 2003 från dagstidningarna Aftonbladet, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Expressen och Göteborgs-Posten har hon analyserat framställningar av bibliotekarier. Silvermyr kommer fram till att bibliotekarier framställs på ett nyanserat sätt, där flera olika perspektiv och inställningar av bibliotekarier framkommer. Negativa och positiva omdömen om bibliotekarier som personer och yrket varierar, bibliotekarier framstår som både blyga och farliga, jätteduktiga och inskränkta, högutbildade och lågavlönade, men Silvermyr kommer fram till att de negativa bilderna fler. Silvermyr har identifierat fem diskurser om bibliotekarier; Diskurs om böcker i samband med bibliotekarier, Diskurs om information i samband med bibliotekarier, Diskurs om att bibliotekarier är outhärliga, Diskurs om att bibliotekarier är försynta och Diskurs om att bibliotekarier är kvinnor. Att bilderna av bibliotekarier varierar och är nyanserade återspeglas i de diskurser som Silvermyr har identifierat. Jag anser att Silvermyrs diskussion om konsekvenserna för de presenterade bilderna av bibliotekarier och yrket saknar vetenskaplig grund och hon presenterar inte någon forskning om mediers makt och möjlighet till påverkan. Med det i åtanke blir hennes resonemang om att läsare kan bli så påverkade av negativa framställningar att de inte vill besöka bibliotek väldigt drastiskt. Silvermyr menar även att konsekvenserna av Diskursen om att bibliotekarier är kvinnor kan bli att män inte kan tänka sig arbeta som bibliotekarier (s. 55).

De två magisteruppsatserna som undersökt dagspressens bilder av bibliotekarier kommer att vara av stort intresse för min undersökning. Eftersom deras forskning bedrevs i början av 2000-talet blir det intressant att jämföra likheter och skillnader för min studie i slutet av decenniet och det är i diskussionsdelen som den jämförelsen kommer att ta plats.

2.2 Bibliotekarier i skönlitteratur och film

Jag anser att det är intressant och se om den tidigare forskningen om bilden av bibliotekarien inom den fiktiva världen stämmer överrens med de inställningar som framförs i dagspressen.

Elin Rungstad har i sin magisteruppsats *Bilden av bibliotekarien inom film och skönlitteratur* (2002) analyserat stereotypen av bibliotekarien inom filmer och

skönlitteratur och jämfört denna med tidigare svensk forskning inom samma ämne. Rungstad har valt att dela upp skönlitteraturen och filmerna i analysen och går igenom verk för verk. Hennes slutsats kring de skönlitterära verken hon valt att ta med i sin studie är att den allmänna inställningen är förlöjligande, där bibliotekarien är en kuf som älskar böcker ”som i bästa fall är intelligent och omtänksam”. (2002, s. 27). Genomgående teman i böckerna är kärlek och sex, där motgångar inom kärleken är det vanligaste. För filmerna har hon kommit fram till följande positiva framställningar av bibliotekarien; Bibliotekarien som självständig och attraktiv, och Bibliotekarien som räddare i nöden. De negativa framställningarna inom filmens värld delar hon in i kategorierna; Bibliotekarien som ordningens väktare och Bibliotekarien som en viljelös och välvillig varelse. Rungstad sätter sin analys i relation med tidigare forskning och ser att stereotyperna finns där, men ser också en positiv utveckling inom filmen. Rungstad menar att fördomarna mot bibliotekarier i böckerna är mer påtagligare, men att det även här går det mot en mer positiv syn om än i långsammare fart.

Linda H Axelsson har i *Okyssta jungfrur i beigebruna kläder – Diskursanalys av bibliotekariebilden i amerikansk och svensk skönlitteratur* (2008) gjort en diskursanalytisk studie om bilden av folkbibliotekarier i amerikansk och svensk skönlitteratur. Det är en liknande studie som Elin Rungstad bedrivit, men med skillnaden att Axelsson enbart jämför bilden och stereotyperna i skönlitteraturen mellan två länder och kulturer. Eftersom magisteruppsatsen inte bara behandlar bilder av bibliotekarier utan även är gjord i diskursanalytisk anda blir den extra intressant för mig. Axelssons studie mynnar ut i sju diskurser; Diskurs om bibliotekariens yrkesroll, Diskurs om bibliotekariens relation till böcker, Diskurs om bibliotekarier om oansenliga, Diskurs om bibliotekariers klädsel, Diskurs om bibliotekariers hår och frisyrier, Diskurs om bibliotekarier, det motsatta könet och sex, Diskurs om bibliotekariers slumrande personlighet. Axelsson kommer fram till att synen på bibliotekarier är mestadels negativ, men att det finns positiva inslag och att bilden inte har utvecklats nämnvärt mot tidigare forskning. Utseendet är i fokus i litteraturen och bibliotekarier beskrivs som vita ogifta kvinnor med tråkiga kläder.

Axelssons och Rungstads studier kommer fram till att det finns stereotypa bilder av bibliotekarier i skönlitteraturen och filmen. Att de är bokälskare är ett centralt inslag i bådas uppsatser.

3 Metod och teori

Eftersom jag har valt att undersöka artiklar skrivna i dagspressen behöver jag en teori och metod som sätter texten i främsta rummet. Observationer, intervjuer eller enkäter är inte av intresse då min uppsats behandlar material i form av skriven text. I en diskursanalys är teori och metod sammanflätade med varandra och det kan vara svårt att se en tydlig gräns för vad som är metod respektive teori (Widerberg 2002, s. 174). Jag kommer nedan att presentera en kortfattad beskrivning av och motivera valet av diskursanalys och den diskursanalytiska inriktning som jag valt som metod och teori för mitt uppsatsarbete.

3.1 Diskursanalys

Texten är i fokus för min uppsats och därför har jag valt att göra en diskursanalys. Diskursanalysen är en metod med flera inriktningar och perspektiv, men alla har det gemensamma draget att det är texten som ska undersökas och analyseras (Widerberg 2002, s. 158).

Vad är då en diskurs? Ordets diskurs härstammar från latinets *dis-* och *currere* som betyder genomlöpa, löpa hit och dit. (Neumann 2003, s. 16). Det är inget annat än härledning och översättning av ordets betydelse. Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips förklarar begreppet diskurs i *Diskursanalys som teori och metod* (2000) genom det korta och koncisa: "en diskurs är ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)." (s. 7). Det finns en rad olika perspektiv och inriktningar inom diskursanalysen och det medför självklart en differens i definitionerna av den vetenskapliga metodens innebörd. Iver B. Neumann kommer fram till en sammanfattning av de olika definitionerna i *Mening, materialitet, makt. En introduktion till diskursanalys* (2003): "En diskurs är ett system för skapande av en uppsättning utsagor och praktiker som, genom att få fotfäste inom olika institutioner, kan framstå som mer eller mindre normala. Systemet är verklighetskonstituerande för sina bärare och uppvisar en ordning i sitt mönster av sociala relationer." (s. 17). Som jag tidigare har skrivit har dagspressen makten att skapa diskurser som med tiden kan bli normaliserande och vedertagna.

Ingrid Sahlin skriver om Michel Foucault, en av förgrundsgestalterna inom diskursanalysen, och hans tankar om diskurs. Han definierar begreppet diskurs som framställningsordning och intresset ligger inte i vad författare har för tanke och avsikt med sina texter utan "det regelsystem, som anger vilka möjliga utsagor och positioner som individer är hänvisade till för att delta i diskursen." (Sahlin 1999, s. 85) I och med ovanstående kommer jag därför inte att ta upp eventuella motiv och agenda av artikelförfattare. Dessa framställningsordningar är föränderliga historiskt och kulturellt och skapar bilder av verkligheten som i sin tur blir kunskap. "Utan en diskurs om 'brottslingar' eller 'dårar' skulle vi inte föreställa oss dessa som speciella kategorier av människor att studera" (Ibid., s. 85).

Begreppen sanning och kunskap blir centrala om man tittar närmare på Neumanns sammanfattade definition i det ovanstående citatet och trots flertalet olika varianter av diskursanalysen, finns det en gemensam grund i socialkonstruktionismen:

"En kritisk inställning till självklar kunskap Vår kunskap om värden kan inte omedelbart betraktas som en objektiv sanning... och vår kunskap och våra världsbilder är

inte spegelbilder av verkligheten 'därute' utan en produkt av våra sätt att kategorisera världen.

Historisk och kulturell specificitet Vi är väsentligen historiska och kulturella varelser och vår syn på kunskap om världen är alltid kulturellt och historiskt präglade. Därför är de sätt på vilka vi uppfattar och representerar världen historiskt och kulturellt specifika och kontingenta: Våra världsbilder och identiteter kunde ha varit annorlunda och de kan förändras över tid. Diskursivt handlande är en form av socialt handlande som bidrar till att konstruera den sociala världen[.]

Samband mellan kunskap och sociala processer Vårt sätt att uppfatta världen skapas och upprätthålls i sociala processer. Kunskap frambringas i social interaktion, där man både bygger upp och kämpar om vad som är sant och falskt.

Samband mellan kunskap och social handling I en bestämd världsbild blir några former av handling naturliga och andra otänkbara. Olika sociala världsbilder leder således till olika sociala handlingar, och den sociala konstruktionen av kunskap och sanning får därmed konkreta sociala konsekvenser." (Winther Jørgensen & Philips 2000 s. 11-12).

Av detta går det att utläsa att vår kunskap och världsbild inte är en objektiv sanning av verkligheten utan att vi själva och gemensamt skapar vår kunskap och våra sanningar genom social interaktion och handlingar. Det skrivna ordet och språket är obestridligt en viktig del i detta och dagspressen är en katalysator för att normalisera och sanningsstämpla kunskap och begrepp. Jag menar därmed att en diskursanalys lämpar sig mer än väl för att se hur bibliotekarier och bibliotekarieyrket framställs i dagspressen. Det möjliggör och skapar även förutsättningar för en analys av hur tidningarnas bild av yrket och yrkesutövarna i fråga över tid har möjlighet att fastställa så kallade sanningar om dem.

Ett gemensamt drag i de olika angreppssätten inom diskursanalysen är synen på språk och subjekt. Det är de strukturalistiska och poststrukturalistiska språkfilosofierna som menar att vår ingång till verkligheten alltid tar vägen via språket. Det är med språket vi skapar representationer av verkligheten, med andra ord diskurser. Det finns en verklighet, men med vår representation av verkligheten dvs. genom diskurser får den betydelse och den kan aldrig bara vara en spegling av en existerande verklighet. (Ibid., s. 15). Därmed är det inte intressant att analysera artiklarnas sanningshalt utan det viktiga är att analysera de strukturer som ligger bakom och identifiera diskurser.

Vilka ord och uttryck som används och betonas kan färga av sig och ansätta en ton genom texten. Små tillsynes ogenomtänkta eller väl genomtänkta ordval kan få stora konsekvenser för hur en text uppfattas. En analys av språk och uttryck går att väva in i och bli en del av en diskursanalys (Widerberg 2002, s. 167). Språket är inte bara en väg för information om världen, utan även "en 'maskin' som konstituerar den sociala världen... sociala identiteter och sociala relationer. Därmed är förändring i diskursen också ett av de sätt på vilket det sociala förändras."(Winther Jørgensen & Philips 2000, s. 16). Jag kommer därför att vara vaksam på och analysera språket och uttrycken som används i de artiklar som står som material för min uppsats.

När det kommer till de tidningar som ingår i uppsatsens undersökning blir texten en viktig del i analysen. Eftersom jag undersöker artiklar blir språket och uttrycken i dem en viktig faktor i analysarbetet. "Diskursanalysens huvudpoäng är att analysera mening som en del av det generellt sociala, det vill säga där mening skapas. Och då är man först och främst intresserad av språket. För till skillnad från när det gäller andra sociala praktiker (kriminalvårdssystemet, media skolan, familjen etc.) där mening skapas som en biprodukt, är språkets *primära* uppgift att skapa mening." (Neumann 2003, s. 37). Man måste "med hjälp av en och samma metod undersöka mening och de sociala institutioner som bär upp mening." (Ibid., s. 75).

3.2 Laclaus och Mouffes diskursteori

Jag har valt att följa Ernesto Laclau och Chantal Mouffe diskursanalytiska inriktning i analysen för min undersökning. Hur min analysmodell konkret ser ut finns under kapitlet 5.1 Tillvägagångssätt vid analys av material, men jag kommer här att presentera de begrepp och delar av Laclaus och Mouffes diskursanalys som är aktuella för genomförandet av min uppsats analys. Laclaus och Mouffes diskursteori kan kort beskrivas med att det ständigt är en kamp om definitioner av samhälle och identitet, där sociala fenomen och betydelser aldrig kan fastställas eller fixeras. Diskursteorin ”syftar till en förståelse av det sociala som diskursiv konstruktion, där alla sociala fenomen i princip kan analyseras med diskursanalytiskt redskap.” (Winther Jørgensen & Philips 2002, s. 31).

Göran Bergström och Kristina Boréus skriver i *Textens mening och makt* (2005) att Laclau och Mouffe tydligt har influerats av den schweiziske lingvisten Ferdinand de Saussures tanke om språket som ett teckensystem. Han skilde mellan uttryck och innehåll och menade att ett uttryck inte har en självklar betydelse. *Tecken* kan ses som själva grunden i diskursen och är sammanvägningen av uttryck och innehåll (s. 315). Tecknet bibliotekarie blir med andra ord både det skrivna, uttryckta ordet bibliotekarie och begreppet bibliotekarie. På uttrycksplanet särskiljs bibliotekarie genom att det skrivs eller uttrycks på det viset, om vi exempelvis lägger till -löner på slutet blir uttrycket ett annat. Innehållsmässigt särskiljs bibliotekarie gentemot närliggande begrepp som biblioteksanvändare med vår föreställning av bibliotekarier och biblioteksanvändare (Ibid., s. 316).

Det finns tecken som ständigt ifrågasätts och förblir mångtydliga, de kallas för *element*. I diskursanalytisk anda vill man öka dess tydlighet och låsa tecknen till en betydelse, elementen blir då *moment*. Det måste dock påpekas att moment aldrig kan bli tillräckligt etablerade för att inte kunna återgå till att bli element. Laclau och Mouffe menar att försöken att fastslå betydelsen av tecknen aldrig helt kan gå i lås, men att ”vissa betydelsefixeringar blir så konventionaliserade att vi uppfattar dem som naturliga.” (Winther Jørgensen & Philips 2002, s. 32) Tecken har således den funktionen att deras betydelse är obestämda och det diskursanalysen vill är att se hur processen bakom ser ut, hur betydelsen skapas och etableras. Det ligger i diskursanalysens grund i socialkonstruktionismen att tecknen inte själva skapar sin betydelse utan fastställs och ifrågasätts genom social konstruktion, att vår kunskap om verkligheten inte är objektiv. Bibliotekarie är ett exempel på ett tecken som är ett element. Som jag presenterade i kapitel 2 Tidigare studier finns det både negativa och positiva bilder och just att det finns en kamp i betydelsen av tecknet bibliotekarier gör det till ett element. För att bibliotekarie ska bli ett moment måste diskursen reducera ner de många betydelserna till en (Bergström & Boréus 2005, s. 316-317).

Ett viktigt begrepp i en diskurs är *nodalpunkt*. Nodalpunkten koncentrerar diskursen och fungerar som ett centrum som alla element relateras till (Ibid., s. 318). Bergström och Boréus har som exempel för detta juden som nod i diskursen om den tyska nazismen och menar att utan denna nod skulle inte diskursen kunnat uppstå (Ibid., s. 318).

En grundläggande del i Laclaus och Mouffes tankar härstammar från marxismens idé om den ständiga kampen mellan samhällsklasserna, men där marxismen belyser den ekonomiska aspekten förflyttar Laclau och Mouffe kampen till att istället handla om språkligt meningsskapande. Den oupphörliga motsättningen inom diskurser och kampen om betydelseskapingen kallar de för *antagonism*. Detta kan också sättas i relation till

Laclaus och Mouffes syn på *identitet* som något konstruerat, instabilt och föränderligt. De menar att den sociala tillvaron är i konflikt på liknande sätt som element och diskurser och antagonismen kan hindra sociala identiteter att skapas (Ibid., s. 319-320). Laclaus och Mouffes tankar om gruppbyggning fortföljer tankarna om identitet. Vidare menar diskursteorin att en grupp kan konstitueras genom att framhäva likheter som är relevanta ignorera skillnader inom gruppen och utesluter vad man inte är (Winther Jørgensen & Philips 2002, s. 52) *Representation* är ett begrepp i gruppbyggning, för ”det är först i det ögonblick som någon talar om eller till en grupp eller på en grupps vägnar som gruppen konstitueras.” (Ibid., s. 53).

För den här inriktningen inom diskursanalysen kan man skapa *ekvivalenskedjor*, genom distinktioner mellan tecken, dvs. vad man är och inte är. Som jag presenterade under kapitel 2 Tidigare studier finns det både negativa och positiva bilder av elementet bibliotekarier och genom att identifiera och sortera elementets olika funktioner kan man skapa just ekvivalenskedjor i diskursen, det gör man genom att sammanställa ord och beskrivningar som förknippas med bibliotekarier och yrket. (Bergström & Boréus 2005, s. 317). Det är genom ekvivalenskedjor man kan etablera en identitet och grupp, i mitt fall bibliotekarier.

3.3 Tillvägagångssätt vid analys

Jag har låtit mig inspireras av en analysmodell som Åse Hedemark och Jenny Hedman använder i sin magisteruppsats *Vad sägs om användare? – Folkbibliotekens användardiskurser i tre bibliotekstidskrifter* (2002). De har i sin tur modifierat modellen efter Ingrid Sahlins (1999) analytiska redskap. Min analysmodell har sin grund i deras modell och jag har anslutit Laclaus och Mouffes diskursanalytiska begrepp till den.

Tabell 1. Analysmodell

<p>1. Benämningar Benämningar av bibliotekarier i artiklarna.</p>	<p>2. Bibliotekarier och yrket Vilka åsikter framkommer och vilka egenskaper tillskrivs bibliotekarier? Hur beskrivs yrket?</p>
<p>3. Teman I vilka olika sammanhang förekommer bibliotekarier?</p>	<p>4. Diskurser Vilka diskurser ger detta uttryck för?</p>

Jag har valt att dela upp analysarbete i fyra olika fält och därmed i fyra olika avsnitt i kapitel 5 Analys. Som jag tidigare skrev är den baserad på ovanstående forskares analysmodeller, men jag har självklart utformat analysmodellen med tanke på mina frågeställningar och metod och teori. Första delen av analysen är att leta efter olika benämningar av elementet bibliotekarie. Jag vill få fram vilka ord som används för att

beskriva bibliotekarier. Sedan går jag vidare och analyserar hur benämningarna från fält 1 och andra tecken från det analyserade materialet kan associeras med elementet bibliotekarie. Jag vill få fram vilka åsikter det finns om och vilka egenskaper som tillskrivs bibliotekarier och hur yrket beskrivs. Jag kommer här att använda mig av ekvivalenskedjor, för att enkelt kunna åskådliggöra de ord som associeras till bibliotekarier och yrket. I Fält 3 analyserar jag de sammanhang i artiklarna som bibliotekarierna benämns i. Det är i det 4:e fältet diskurser kan utläsas. Enligt Sahlin ”är det här man börjar och slutar” (1999, s. 94). Det är med hjälp av de tre andra fälten som diskurser kan urskiljas och de kommer presenteras under fält 4.

4 Material och urval

Syftet med min uppsats är att undersöka hur dagspressen framställt bibliotekarier och biblioteksyrket. Materialet består av artiklar mellan 1 januari 2009 och 1 januari 2010 från *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter*. Jag har valt de här två tidningarna med tanke på deras stora upplagor, för att få både morgon- och kvällstidningar representerade och deras olika politiska färg. Kvällstidningen *Aftonbladet* har Sveriges största upplaga och morgontidningen *Dagens Nyheter* följer närmast efter (Tidningsstatistik AB 2009).

4.1 Aftonbladet

Aftonbladet är en socialdemokratisk kvällstidning som grundades 1830 av Lars Johan Hierta och hade 2008 en upplaga på 368 200 exemplar på vardagar och 425 600 exemplar på söndagar. *Aftonbladet* har även en stor mängd besökare på sin hemsida, år 2006 hade <http://www.aftonbladet.se> 3,5 miljoner unika besökare per vecka. *Aftonbladet* var även den första dagstidningen att etablera sig på Internet, vilket gjordes så tidigt som sommaren 1994 (Nationalencyklopedin 2010).

4.2 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter är en oberoende liberal morgontidning. *DN* är Sveriges största morgontidning och hade 2008 en upplaga på 335 600 exemplar på vardagar och 365 200 på söndagar. *Dagens Nyheter* grundades i likhet med *Aftonbladet* på 1860-talet, närmare bestämt 1864 (Nationalencyklopedin 2010).

4.3 Tillvägagångssätt vid insamling av material

I insamlandet av materialet har jag använt mig av Mediearkivet. Det är en fulltextdatabas. För att få en så aktuell syn från dagspressen som möjligt har jag valt att analysera artiklar mellan den 1 januari 2009 till den 1 januari 2010. I databaserna finns det möjlighet att tidsbegränsa och välja ut vilka tidningar som ska ingå i sökningen. Det underlättade och gjorde det enkelt för mig att hitta och söka fram material för min undersökning. Jag sökte på ordet bibliotekarie med trunkering både före och efter, *bibliotekarie*. Detta för att öppna upp ordet och få fram artiklar som kan innehålla ord som bland annat bibliotekarien, bibliotekarier och skolbibliotekarier. Jag misstänkte att det kan förekomma felstavningar i tidningarnas artiklar och gjorde därför en extra sökning med trunkering mitt i ordet bibliotekarie, bibliot*karie, och fick fram en relevant sökträff där ett stavfel figurerade.

Det överordnade urvalskriteriet är att artiklarna ska kunna relateras till uppsatsens centrala begrepp bibliotekarie.

För att få fram relevanta artiklar för min uppsats undersökning använde jag mina frågeställningar i urvalsprocessen av artiklar.

- I vilka sammanhang skrivs det om bibliotekarier och yrket i de undersökta artiklarna?
- Vilka egenskaper tillskrivs bibliotekarier i dagspressen?

- Vilka åsikter och inställningar framkommer om bibliotekarier och deras yrke i de berörda artiklarna?

Det finns en rad artiklar som framkom under insamlandet av materialet som inte berör eller speglar min uppsats syfte, till exempel där en bibliotekarie svarar på en fråga i *Aftonbladets* avslutande ”vi fem” eller dödsannonser där ingen information förutom att den avlidna var bibliotekarie går att utläsa. En del av artiklarna från det insamlade materialet är recensioner av filmer och böcker och behandlar således inte ”verkliga” bibliotekarier, men jag anser att det inte spelar någon roll då de förekommer i dagspressen och också konstruerar bilder av bibliotekarier.

Materialet för analysen består av 34 artiklar från Sveriges två största dagstidningar. Artiklarna är fördelade på så vis att 10 är hämtade från *Aftonbladet* och 24 härstammar från *Dagens Nyheter*. En artikel kan medverka på flera ställen i analysen och det beror på att en text kan innehålla mer än ett uttryck för diskursen. Jag har valt att referera till artiklarna genom nummer (till exempel (Artikel nr. 1)) efter varje utdrag av berörda artiklar. Detta för enkelhetens skull och för att få texten i uppsatsen så läsvänlig som möjligt. Referenserna till de numrerade artiklarna finns i en bilaga i slutet av uppsatsen med information om vilken tidning de tillhör, datum, sidonummer i tidningen, i vilken tidningssektion de är tagna från, artikelförfattare och titeln på artikeln. Jag har valt att ordna artiklarna först efter vilken tidning de är hämtade från, *Aftonbladet* först följt av *Dagens Nyheter*, och sedan inom de två tidningarna efter publiceringsdatum, med start av den tidigast publicerade artikeln.

5 Analys

I kapitlet presenterar jag analysen för min uppsats undersökning. Analysen följer min analysmodell som jag introducerade under kapitel 3.3. Kapitlet inleds med benämningar av bibliotekarier i det undersökta materialet. Det följs av en analys av vilka egenskaper och inställningar som bibliotekarier tillskrivs i de berörda artiklarna. Sedan analyserar jag över vilka sammanhang bibliotekarier nämns i. Med utgångspunkt i de tre ovan nämnda analyserna presenteras framkomna diskurser i slutet av kapitlet.

5.1 Benämningar

Det absoluta vanligaste ordet som används är inte helt oväntat just bibliotekarie.

Det finns tecken för bibliotekarier som ord- och innehållsmässigt ligger nära bibliotekarier och som används för att visa vilken tjänst inom bibliotekaryrket personen har:

stadsbibliotekarien (Artikel nr.13), *skolbibliotekarierna* (Artikel nr. 8) *barnbibliotekarier* (Artikel nr. 27), det finns även en benämning för en tjänst inom bibliotekaryrket som jag inte tror finns längre *ridande bibliotekarier* (Artikel nr. 3).

Några närliggande benämningar till stycket ovan med anknytning till yrket och rollen som bibliotekarier finns också:

verksam bibliotekarie (Artikel nr. 10), *yrkesverksamma bibliotekarier* (Artikel nr. 14), *hängivna bibliotekarier* (Artikel nr. 23), *Snösättraskolans bibliotekarie* (Artikel nr. 21). *Typiska överskottsyrken* (Artikel nr. 7), *bristyrken* (Artikel nr. 14), *de där gamla hyssjande, analogt bokälskande och citatviskande bibliotekarierna* (Artikel nr. 19).

Det finns benämningar för bibliotekarier i artiklarna där, i vissa fall, själva elementet bibliotekarier inte finns med och som inte har med själva sysslorna i bibliotekaryrket att göra. Det är benämningar som beskriver bibliotekarier som personer:

trevlig bibliotekarie (Artikel nr. 2), *flitig som en myra, pedantisk, tråkigast* (alla från Artikel nr.1), *kärlekskranka, blyge bibliotekarien* (båda från Artikel nr. 32), *den torrt intellektuella bibliotekarien* (Artikel nr. 12), *den förvirrade bibliofilen, den knastertorre* (båda från Artikel nr. 18), *den märklige före detta bibliotekarien, den gamle bokkufen* (båda från Artikel nr. 28), *osannolik bibliotekarie* (Artikel nr. 25).

Jag har även avslutningsvis hittat några benämningar som inte passar in i ovanstående stycken, som har en bredare och mer generell karaktär:

vuxna människor (Artikel nr. 8), *öronen och ögonen i korridorerna* (Artikel nr. 8), *akademiker* (Artikel nr. 6).

Att det finns olika benämningar av bibliotekarier visar att bibliotekarier är ett element.

5.2 Bibliotekarier och yrket

Som går att utläsa av föregående avsnitt så finns det en variation i benämningen av elementet bibliotekarie. Jag har valt att dela upp detta delkapitel i ett antal avsnitt för att lättare kunna presentera min analys över dagspressens bild av bibliotekariers intresse och egenskaper som personer och som yrkesaktiva.

5.2.1 Bibliotekarier som personer

Flera av artiklarna i det empiriska materialet behandlar bilden av bibliotekariers karaktärsdrag och vad de har för intresse.

Snäll och trevlig är benämningar som kan associeras med bibliotekarier, det finns flera exempel på detta:

Att intervjuja Katarina Mazetti är som att sitta intill en virvelvind. Hon har svar på allt och associerar gärna vidare tills vi hamnar någon helt annanstans, som på en fest en gång i ett trapphus, eller hos en trevlig bibliotekarie i Paris. (Artikel nr. 2)

Bara en spelare kan vara mest hatad på tennistouren. Här är han, Daniel Köllerer. Österrikaren är känd för att förolämpa och provocera motståndare. Han är rent ut sagt en idiot, säger Andreas Vinciguerra till Sportbladet. Spelare som John McEnroe, Jeff Tarango, Ilie Nastase och Jimmy Connors svärtade ned den vita sporten med sitt uppträdande, men i jämförelse med Daniel Köllerer framstår de som en samling bibliotekarier. (Artikel nr. 9)

I den senare artikeln används bibliotekarier som en motpol till Daniel Köllerer. En tennisspelare som är ökad för att förolämpa och provocera. I motsats till Daniel Köllerer beskrivs gamla tennishjältar som John McEnroe och Jimmy Connors, även de under sin tid beryktade bad boys inom tennisporten, som en samling bibliotekarier. Artikeln anspelar på att bibliotekarier är mesiga och besitter lugna och snälla karaktärsdrag.

Bibliotekarien i filmen *Grabben i graven bredvid* (2002) beskrivs en person på jakt efter kärlek, men blyg:

Grabben i graven bredvid 3# Kjell Sundvall gjorde en lyckad överföring till film av Katarina Mazettis berättelse om kulturkrocken mellan den kärlekskranka, men blyga bibliotekarien (Elisabet Carlsson) och den tafflige bonden, som Michael Nyqvist gör som om han inte gjort annat än plöjt och mockat hela sitt liv. 2002. (Artikel nr. 32)

Bibliotekarie är ett element och det blir tydligt i den mångtydliga framställning som dagspressen har av bibliotekarier. I motsats till bilden av bibliotekariers karaktärsdrag som mesiga och blyga står framställningen av bibliotekariers egenskaper i utdraget nedan:

För närvarande sitter 26 författare, journalister och bibliotekarier fängslade på Kuba för sina åsikters skull. Alla har fått mycket långa straff. (Artikel nr. 33)

Bibliotekarier sitter fängslade för sina åsikters skull på Kuba. Det står inte rakt ut, men positiva egenskaper som åsiktsstarka, modiga och orubbliga när det kommer till åsiktsfrihet framkommer för mig. I Sverige är den demokratiska tanken en stor del i bibliotekariens arbete, där fri och öppen tillgång till information till alla samhällets medborgare är central. Det står inte heller vilka åsikter de kubanska bibliotekarierna är fängslade för, men med tanke på Kubas kritiserade politiska system är det nära till hands att det är demokratiska tankar som satt dem bakom galler.

I en artikel finns det flera bilder av bibliotekariers intressen:

Säg vem du röstar på - så ska vi säga vem du är

- Expert: Så ska partierna göra för att få nya väljare

Kristdemokratiska hemmafruar och socialdemokratiska industriarbetare. Trots att partierna gör allt för att förnya sig, ser väljarna ut som de alltid har gjort. - Ska partierna växa måste de bli bredare, säger Carl Melin, analyschef på United Minds...Opinionsinstitutet United Minds har kartlagt den svenska väljarkåren genom intervjuer med 1 983 personer...

Namn: Werner och Vendela Vänsterpartist. Ålder: 50-60. Familj: Har barn över 13. Yrke: Akademiker med tjänstemannayrke, till exempel socialarbetare, bildlärare eller bibliotekarie. Bor: I norra Sverige. Inkomst: 20 000-35 000 kronor i månaden. Övrigt: Är med i facket, ofta TCO eller Saco. Tittar på Aktuellt och Rapport, mer sällan på TV4 Nyheterna. Läser inte Svenska Dagbladet eller Dagens Industri. Intresserad av politik och kultur. Ointresserad av sport. SÖKES: Yngre väljare i storstäderna, som övergett Vänsterpartiet för Miljöpartiet. (Artikel nr. 6)

Här används bibliotekarier för att beskriva den typiska vänsterpartistsympatisören. Vidare går det att läsa att de är med i facket, är ointresserad av sport, men intresserad av kultur och politik. Tittar gärna på *Aktuellt* och *Rapport*, men sällan på *TV4 Nyheterna* och läser inte *SvD* eller *DI*. Kulturintresserade är ordet som följer med mig.

De kanske mest negativa bilderna av bibliotekariers karaktärsdrag är följande:

Inte nog med att det låter mesigt, jag menar jämför med lejonet eller skytten - det är riktiga grejer det - vi jungfruar är också tråkigare än alla andra människor, om man ska tro stjärnskådarna... I dagens Söndag har vår astrologikunnige stylist Ehva Löpp plockat fram kläderna som passar ditt stjärntecken. Och ännu en gång drar vi jungfruar nitlotten: Flitig som en myra och pedantisk som få , står jungfrun uppklädd som en bibliotekarie. Varför måste vi alltid vara tråkigast? (Artikel nr 1)

Katarina Mazettis bok Grabben i graven bredvid, kärlekshistorien om den torrt intellektuella bibliotekarien Desirée. (Artikel nr. 12)

Bibliotekarier får stå som modell för att beskriva hur stjärntecknet jungfrun är klädd. Flitig och pedantisk är ledorden och kläder som en bibliotekarie. Flitig och pedantisk är egenskaper som härleds till bibliotekarier och frågan varför jungfruar måste vara tråkigast ger inte ett positivt intryck av bibliotekariers klädsel. Här anses bibliotekarier vara flitiga, pedantiska och tråkiga med tråkiga kläder.

I den andra artikeln beskrivs bibliotekarien i Katarina Mazettis bok *Grabben i graven bredvid* (2002) som torrt intellektuell. Det ger mig associationer av kulturintresserade snobbar.

5.2.2 Litteraturläskare

Många av artiklarna i dagspressen beskriver och behandlar bibliotekarier och deras intresse för litteratur och läsandet.

Att böcker och bibliotekarier ligger nära varandra är inte oväntat. Två av artiklarna handlar om personer som inte var yrkesverksamma bibliotekarier, men närde en dröm om att bli bibliotekarier:

Judith avskydde fysik, älskade att läsa och drömde om att bli bibliotekarie.
(Artikel nr. 4)

Kärleken till det skrivna ordet och bibliotek följde henne hela livet och Stadsbiblioteket har mist en av sina mest trogna boklånare. Hon hade alltid en bok på gång och var petig när det gällde böcker - det måste vara en bra berättelse, annars är det ingen idé. Hon drömde om att bli bibliotekarie...
(Artikel nr. 29)

De två artiklarna handlar om två personer som båda drömde om att arbeta som bibliotekarier. Det som leder till drömmen om bibliotekarieryrket är litteratur och intresset att läsa. Att läsa böcker framkommer både som ett intresse och anledning till varför man vill bli bibliotekarie. I den första av de två artiklarna går det att läsa att *Judith avskydde fysik*, vilket står i kontrast till att hon tyckte om att läsa.

-Egentligen ville jag satsa på att bli historieprofessor, men det skulle betytt alldeles för höga studielån. Så jag valde att bli bibliotekarie i stället, fast jag visste att arbetsmarknaden var lite knepig. Men jag har alltid älskat böcker, säger Kate, som är född och uppvuxen i Kansas City. (Artikel nr. 17)

Här går det att läsa om en amerikansk kvinna som valde att utbilda sig till bibliotekarie då hon alltid har älskat böcker. Bilden av bibliotekariers intresse liknar väldigt mycket de två artiklarna om de två kvinnorna som ville bli bibliotekarier.

Som jag skrev i inledningen är hyssjandet en egenskap som bibliotekarier stereotypiskt tillskrivs. Oftast är det en negativ klang i det, men i utdraget från en artikel nedan finns en saknad av de här stereotypa bibliotekarierna:

...släppa ut de där gamla hyssjande, analogt bokälskande och citatviskande bibliotekarierna ur deras fängelse, så man kan få lite lugn och läsro igen.
(Artikel nr. 19)

Än en gång beskrivs bibliotekarier som litteratörälskare. Det anmärkningsvärda är att de hyssjande bibliotekarierna saknas och ses som beskyddare av den lugna atmosfär som biblioteket ibland förstås som modell för.

Bilden av bibliotekarier som litteratörälskare är närvarande i många artiklar. De nedanstående kommande fyra artikelutdragen behandlar alla skönlitterära verk där en bibliotekarie är inblandad:

Saads pappa är bibliotekarie, och i sin kärlek till litteraturen har han tagit hem och gömt de böcker som Saddam dömt ut. (Artikel nr. 20)

En artikel om Eric-Emmanuel Schmitts roman *Ulysse from Bagdad* (2008) där huvudpersonens pappa är en litteratörälskande bibliotekarie. Det går även att beskriva Saad som modig, som behåller och skyddar böcker som diktaturen fördömt. Det finns en klar likhet med bilden som målades upp av de fängslade bibliotekarierna på Kuba.

Den förvirrade bibliofilen

I första delen, Ett huvud utan värld, lever Peter Kien privatlärare och bibliotekarie i sin Wien-våning, omgiven av tjugo-tusen böcker som täcker alla väggar, även sidofönstren... (Artikel nr. 18)

I en artikel om Elias Canettis *Förbländningen* (1935) går det att läsa om en boksamlare och bokälskande bibliotekarie.

På sätt och vis känns det ändå inte som om denna uppseendeväckande intrig intresserar David Toscana särskilt mycket. Romanens (först publicerad 2005) fokus hamnar ganska omgående på den märklige före detta bibliotekarien och hans särskilda handhavande av sina böcker. Han ger dem alla en chans, för att därefter sälla bort de usla genom att kasta in dem i ett förseglat rum fullt av svulna kackerlackor... den gamle bokkufen... (Artikel nr. 28)

I artikeln om *Den sista läsaren* (2005) av David Toscana beskrivs den före detta bibliotekarien som en märklig bokkuf, med kärlek till böcker.

David Toscanas roman doftar av Italo Calvino och Miguel Cervantes och handlar om en osannolik bibliotekarie på den mexikanska landsbygden, Lucio. Boken blev en hyllning till läsandet med Lucio som ett slags läsandets Don Quijote. (Artikel nr. 25)

En artikel som även den behandlar David Toscanas roman *Den sista läsaren* (2005) och den osannolika bibliotekarien Lucio. Han beskrivs som ett slags läsandet Don Quijote, efter huvudpersonen från Miguel Cervantes roman i två delar *Den snillrike riddaren Don Quijote av La Mancha* (1605 och 1615), som uppslukad i sitt läsande av litteratur fastnar i romanens värld och slogs med väderkvarnar.

Det finns en hel del begrepp som kan associeras till bibliotekarier som personer, deras intresse, egenskaper och karaktärsdrag. En ekvivalenskedja kan bildas av dem:

- hängivna
- trevliga
- lunga
- snälla
- mesiga
- blyga
- modiga
- demokratibeskyddare
- vänsterpartister
- kulturintresserade
- intresserade av politik
- tråkiga
- pedantiska
- flitiga
- bokälskare
- tråkigt klädda

5.2.3 Bilder av yrket

Ovan har bilden av bibliotekarien som person presenterats och i de resterande avsnitten i detta underkapitel analyseras dagspressens bild av vad bibliotekarier arbetar med:

Medan vi läser om pojkmördarna och undrar hur det kunde hända. Varför just nu? Effekterna av nittioalets nedskärningar i skolan har kickat in. Det var inte bara lärare som försvann, det var inte bara klasserna som blev större. De utgifter som först och främst skars ned var de mjuka tjänsterna: skolbibliotekarierna, skol- värdinnorna och inte minst skolkuratorerna. Vuxna människor som kunde röra sig i korridorer och söka upp ungdomar med problem, dricka en kopp kaffe, lyssna en stund. Öronen och ögonen i korridorerna är borta nu. De kostade för mycket pengar. En fråga som i grunden handlar om människovärde, och i nästa skede om säker-heten i samhället, är sedan länge förvandlad till en fråga om kronor och ören. Det kan komma att stå oss väldigt dyrt. (Artikel nr. 8)

Här beskrivs bibliotekarier som några som kan hjälpa ungdomar på glid. Det går att utläsa att skolbibliotekarierna fungerade som vuxna människor med möjlighet att söka upp och lyssna på problemtyngda ungdomar i skolkorridorerna. Artikeln beskriver, i positiva ordalag vuxna människor i skolan, där skolbibliotekarier ingår, som en resurs för att hjälpa ungdomar med problem.

5.2.4 Informationsspecialister

I tre av artiklarnas beskrivningar av bibliotekariers arbetsysslor går det att utläsa att information är en viktig del i arbetet:

...Svenska Dagbladets ledarredaktion, denna bastion för bildning och moral som förvaltar traditioner från Bööks och Heidenstams dagar, börjat bedriva opinionsbildning med just knäppa klipp. Redaktionens Youtube-lista är numera ett stående inslag i deras ledarkommentarer. Den finns en intressant sida av botaniserandet i de knäppa klipp. En helt ny roll för journalisten i de digitala textmassornas och bildmassornas tidsålder kan anas - rollen som bibliotekarie. (Artikel nr. 5)

Det står skrivet att journalisters roll i den digitala tidsåldern dras sig mot bibliotekariernas roll. Det är då bibliotekariernas informationskompetens som det refereras till. I sitt letande efter klipp på Youtube måste journalisterna anlägga en roll som bibliotekarie.

En server med 10000 filmer har beslagtagits i en källare i Västerås. Ägaren till servern tillhör, enligt Antipiratbyrån, den så kallade warez-scenen och har anhållits för brott mot upphovsrättslagen... -Servern som har beslagtagits kan man likna vid ett bibliotek och den anhållne mannen vid bibliotekarien, säger Henrik Pontén på Antipiratbyrån. (Artikel nr. 24)

Bibliotekarier används här för att illustrera en fildelare, med en server innehållandes 10 000 filmer. Jag anser att yrkets roll som informationsspecialist och kulturförmedlare gör att just en bibliotekarie används för att beskriva fildelarens olagliga aktivitet. Det stora antalet filmer på servern jämförs med ett bibliotek och att hålla ordning på en så sådan

mängd information kräver ett kunnande som bibliotekarier besitter. Mannen anklagades för att lägga ut filmer för spridning på Internet, som kan sägas vara en form av kulturförmedling om än en olaglig sådan.

I EU:s direktiv om upphovsrätt från 2001 definieras 20 tänkbara undantag i upphovsrätten. De täcker ett vitt spektrum av situationer, från bättre licenser för funktionshindrade till bibliotekariers rätt att kopiera upp material i arkiveringssyfte. (Artikel nr. 22)

Här går det att läsa om bibliotekarier i rollen som aktiva i bevarandet av information.

5.2.5 Kulturarbetare

Jag har grupperat in en del framställningar av yrket under kulturförmedlare. I flera artiklar associeras kultur, litteratur och förmedling av dem med vad bibliotekarier arbetar med:

Man finansierade 225 000 konserter och teaterevenemang och skickade även ut ridande bibliotekarier till de allra fattigaste delarna av landet. Befolkningen där skulle få möjlighet att läsa böcker. (Artikel nr. 3)

Artikeln handlar om Roosevelts New Deal och Work Progress Administration, WPA, och hur bibliotekarier red ut för att fattiga skulle få en chans att läsa böcker. Här beskrivs bibliotekarier som kulturförmedlare. Just att de red ut till de fattigaste delarna av landet ger även en bismak av ädelhet. Bibliotekarier som till varje pris vill säkerhetsställa möjligheten för läsande för alla i befolkningen.

Författaren och barnboksillustratören Gunilla Wolde har anledning att fira. I dag fyller hon 70 år och hennes välkända barnbokskille Totte blir medelålders... Spretiga bilder och torftig text, skrev sjuttioalets barnbokskritiker, men böckerna har älskats av sina unga läsare. Tack vare dem, samt hängivna förskollärare och bibliotekarier, har böckerna fortsatt att spridas. (Artikel nr. 23)

Här går det att utläsa att bibliotekarier hjälpt till att sprida böcker av författaren Gunilla Wolde och det i rollen som litteraturförmedlare.

Hon var själv tämligen stökig som barn, ett skolkande, bråkigt barn som svor åt lärare och stack ut på stan i stället för att gå i skolan. Men då hamnade hon just på Kulturhusets Läsesalong, där en bibliotekarie upptäckte henne och stack åt henne böcker som kunde passa. Det präglade henne. Bibliotekarier är guld för barn. (Artikel nr. 11)

Bibliotekarier beskrivs som omhändertagande och litteraturförmedlare.

Vinnarna utses genom slutna omröstning av 21 elektor per kategori. Elektorerna utgörs främst av bibliotekarier, bokhandlare och kritiker. (Artikel nr. 30)

Artikeln handlar om Augustpriset och bibliotekarier sitter med i juryn som utser vinnarna. Det går att härleda till att bibliotekarier är litteraturkunniga och har expertis inom området.

En nomineringsjury är utsedd för att lyssna igenom alla de bidrag förlagen skickar in. I juryn ingår journalisten Täppas Fogelberg, lastbilschauffören Jörgen Åslund, bibliotekarien Barbro Falck, inläsaren Pere Schröder, radiojournalisten Tove Leffler och ljudboks-pionjären Christina Andersson. (Artikel nr. 16)

En bibliotekarie sitter med i juryn för att utse bästa ljudbok.

Vissa dagar bjuds det kaffe efter lunchen, med sju sorters författare. Då är det bibliotekarier och andra som berättar om litteratur från nu och då. (Artikel nr. 31)

I denna artikel om en litteraturutställning på Stockholms stadsbibliotek skrivs det om att bibliotekarier kommer berätta om litteratur och det antas i och med det att de har något att berätta och därmed är kunniga inom området.

En ekvivalenskedja över begrep som relateras till elementet bibliotekarier och deras yrkesutövning:

- resurs för att hjälpa problemtungda barn och ungdomar
- informationsspecialister
- informationskompetenta
- informationsbevarare
- litteraturförmedlare
- litteraturkunniga

5.3 Bibliotekarier i sammanhanget

I artiklarna, som är grunden till min uppsats studie, är bibliotekarier aldrig huvudtemat. Bibliotekarier benämns i olika grad för respektive artikel och jag anser att det finns ett intresse att analysera i vilket sammanhang bibliotekarier sätts in i. Det ger en även det en bild av dagspressens framställning av bibliotekarier.

5.3.1 Arbetsmarknaden

Bibliotekarier förekommer i en hel del artiklar där framtidsprognoser för arbetsmarknaden är det centrala temat.

Varje år frågar Statistiska centralbyrån företagare och andra arbetsgivare om behoven de närmaste tre åren för olika yrken. I den senaste utgåvan från december 2008 är 72 yrkesgrupper granskade... Barometern berättar också om vilka yrken det väntas bli stora överskott i. Bibliotekarier och journalister är typiska överskottsyrken. (Artikel nr. 7)

Ett arbete i överskott, vilket betyder att det blir svårt att få jobb om man utbildar sig till bibliotekarie.

Antalet som utbildat sig för att jobba med kultur- eller museiyrken, tv, radio eller kommunikation kommer att vara för många om fem år. Även för bibliotekarier ser arbetsmarknadsutsikterna mörka ut. (Artikel nr. 34)

Dåliga framtidsutsikter för bibliotekarier när det kommer till arbete.

Arbetslösheten i USA är den högsta på 25 år. Bibliotekarien Kate Stewart är en av dem som drabbats. Hon blev nyligen uppsagd från sitt första jobb på grund av arbetsbrist...

Arbetsbrist för bibliotekarier i USA.

Medan vi läser om pojkmördarna och undrar hur det kunde hända. Varför just nu? Effekterna av nittioalets nedskärningar i skolan har kickat in. Det var inte bara lärare som försvann, det var inte bara klasserna som blev större. De utgifter som först och främst skars ned var de mjuka tjänsterna: skolbibliotekarierna, skol- värdinnorna och inte minst skolkuratorerna. Vuxna människor som kunde röra sig i korridorer och söka upp ungdomar med problem, dricka en kopp kaffe, lyssna en stund. Öronen och ögonen i korridorerna är borta nu. De kostade för mycket pengar. En fråga som i grunden handlar om människovärde, och i nästa skede om säkerheten i samhället, är sedan länge förvandlad till en fråga om kronor och ören. Det kan komma att stå oss väldigt dyrt. (Artikel nr. 8)

Artikeln handlar om unga mördare och det dras paralleller mellan nedskärningarna av mjuka tjänster, bland annat skolbibliotekarier, och ungdomars problem. Arbetsbristen finns således med även här.

Jag har även hittat två artiklar där nedläggning av bibliotek är temat för artiklarna och det ger i sin tur mindre möjlighet för bibliotekarier att få anställning:

Stoppa slakten av våra bibliotek

Efter snart tjuo år som verksam bibliotekarie... Oansvariga kommunalpolitiker vill lägga ner så många bibliotek som möjligt. (Artikel nr. 10)

Skolbiblioteken blir allt färre

-Vi har öppet så mycket vi kan under skoldagen. Vår skola är mångkulturell så vi har gjort särskilda satsningar på läsning och språkutveckling, säger Snösättraskolans bibliotekarie Elisabeth Ljungdahl. (Artikel nr. 21)

Det är som tur är inte bara negativa utsikter för bibliotekariers framtida arbetssituation. Det finns en motsatt uppfattning:

Ljus framtid för bibliotekarier Läkare och förskollärare också med på - ...listan över bristyrken de närmaste åren.

Sverige behöver flera läkare, tandläkare, förskollärare - och bibliotekarier. Av de yrkesverksamma bibliotekarierna är en hög andel 60 år eller äldre. När de går i pension under de närmaste åren ökar rekryteringsbehovet kraftigt. (Artikel nr. 14)

Denna artikel förutspår att på grund av den höga medelåldern bland bibliotekarier kommer det öppna upp för många lediga arbetsplatser när äldre bibliotekarier går i pension.

5.3.2 Litteratur

I analysen över bibliotekariers intresse var litteratur och att läsa en bild som dagspressen framförde. Bibliotekarier är också närvarande i artiklar där litteratur är i fokus:

Vinnarna utses genom slutna omröstning av 21 elektor per kategori. Elektorerna utgörs främst av bibliotekarier, bokhandlare och kritiker. (Artikel nr. 30)

Artikeln handlar om Augustpriset.

De ska utse bästa ljudboken

En nomineringsjury är utsedd för att lyssna igenom alla de bidrag förlagen skickar in. I juryn ingår journalisten Täppas Fogelberg, lastbilschauffören Jörgen Åslund, bibliotekarien Barbro Falck, inläsaren Pere Schröder, radiojournalisten Tove Leffler och ljudboks-pionjären Christina Andersson. (Artikel nr. 16)

En bibliotekarie sitter med i juryn för att utse bästa ljudbok.

Klassikern blir yngre och yngre

Vissa dagar bjuds det kaffe efter lunchen, med sju sorters författare. Då är det bibliotekarier och andra som berättar om litteratur från nu och då. (Artikel nr. 31)

Bibliotekarier förekommer i denna artikel som handlar om klassiker inom litteraturen.

Flickorna tar över i svenska bilderböcker

Svenska barnboksinstitutets Bokprovning har genomfört sin årliga kartläggning av barn- och ungdomslitteraturen...

-Det är en dystopisk bilderbok på rim, om den oansvarige Welam som pruttar så mycket att det blir en miljöfara, säger Marta Hedener, bibliotekarie på Barnboksinstitutet. Det är extra skojigt att Lennart Helsing, som fyller 90 i år, varit den mest trendkänslige. (Artikel nr. 15)

En bibliotekarie uttalar sig om en populär barnbok, med en felstavning på ordet bibliotekarier.

5.3.3 Bokmässan

Bibliotekarier förekommer i två artiklar där bokmässan är det övergripande ämnet. Bokmässan kan ses som en förlängning av temat litteratur:

Alla bokmässor är samma bokmessa, och varje år är det bästa att se de rabiata och rödflammiga ansiktena på småförläggare, barnbibliotekarier, print-on-

demand-författare, estradpoeter, kassörer i litterära sällskap och andra sekterister. (Artikel nr. 27)

En artikel där sex författare får svara på frågor om bokmässan och ovanstående är ett citat av Martina Lowden.

*Vi starten 1985 tejs bokmässan i Göteborg ihjäl...
Och sedan dess har bibliotekarier, förlagsfolk, lärare, journalister och alla andra sorters besökare kunnat skymta stjärnor som Doris Lessing, Norman Mailer, Nadine Gordimer, kronprinsessan Victoria, Edward W Said, Astrid Lindgren, före detta tyske förbundskanslern Willy Brandt, Jean M Auel...
(Artikel nr. 26)*

En artikel som handlar om bokmässans historia.

5.3.4 Bibliotek

Ett tema som jag också lagt märke till är att bibliotekarier är närvarande i artiklar som handlar om bibliotek:

Stoppa slakten av våra bibliotek
Efter snart tjuugo år som verksam bibliotekarie... Oansvariga kommunalpolitiker vill lägga ner så många bibliotek som möjligt. (Artikel nr. 10)

Skolbiblioteken blir allt färre
-Vi har öppet så mycket vi kan under skoldagen. Vår skola är mångkulturell så vi har gjort särskilda satsningar på läsning och språkutveckling, säger Snösättraskolans bibliotekarie Elisabeth Ljungdahl. (Artikel nr. 21)

Bibliotek och nedläggningar av dem är i fokus.

*I Högdalen invigs i dag Stockholms första bibliotek i tunnelbanan. Stressade pendlare kan ta rulltrappan direkt upp från perrongen och ytterligare två t-bibliotek öppnar under året...
-Vi räknar med att öppna vid Östermalmstorgs Stureplansuppgång i månadsskiftet april/maj och i Bredäng i oktober, säger stadsbibliotekarien Inga Lundén. (Artikel nr. 13)*

Nya biblioteksformer är i fokus.

5.4 Diskurser

Bergström och Boréus menar att nodalpunkten koncentrerar diskursen och fungerar som ett centrum som alla element relateras till (2005, s. 318). Jag har i min analys funnit två nodalpunkter som återkommer flertalet gånger i mitt insamlade material, litteratur och arbetsmarknad. Många artiklar behandlar även bibliotekarier i samband med information.

5.4.1 Diskurs om bibliotekariers relation till litteratur

I 17 av de 34 artiklarna behandlas bibliotekarier i samband med litteratur. Det är hälften av det undersökta materialet och bibliotekarier och litteratur har onekligen en stark koppling. Bibliotekariers relation till litteratur syns i deras intresse, arbete och i vilket sammanhang de sätts in i.

I flera av artiklarna går det att läsa om att bibliotekariers intresse är att läsa:

-Egentligen ville jag satsa på att bli historieprofessor, men det skulle betytt alldeles för höga studielån. Så jag valde att bli bibliotekarie i stället, fast jag visste att arbetsmarknaden var lite knepig. Men jag har alltid älskat böcker, säger Kate, som är född och uppvuxen i Kansas City. (Artikel nr. 17)

Saads pappa är bibliotekarie, och i sin kärlek till litteraturen har han tagit hem och gömt de böcker som Saddam dömt ut. (Artikel nr. 20)

De två artiklarna ovan är exempel ur det undersökta materialet där bibliotekarier framstår som bokälskare. Att bibliotekarier har som intresse att läsa går igen i flera artiklar och det också är den tydligaste bilden av bibliotekariers intresse.

I bibliotekariers arbete har litteraturförmedling en stark ställning:

Man finansierade 225 000 konserter och teaterevenemang och skickade även ut ridande bibliotekarier till de allra fattigaste delarna av landet. Befolkningen där skulle få möjlighet att läsa böcker. (Artikel nr. 3)

Hon var själv tämligen stökig som barn, ett skolkande, bråkigt barn som svor åt lärare och stack ut på stan i stället för att gå i skolan. Men då hamnade hon just på Kulturhusets Läsesalong, där en bibliotekarie upptäckte henne och stack åt henne böcker som kunde passa. Det präglade henne. Bibliotekarier är guld för barn. (Artikel nr. 11)

Att bibliotekarier arbetar med litteratur och litteraturförmedling är även det en återkommande framställning i dagspressen. De två artiklarna ovan är exempel på just detta. Den första artikeln av de två ovanstående visar också att det varit så under historiens gång.

Det finns en framställning i dagspressen att bibliotekarier innehar goda kunskaper i litteratur och det speglas av en artikel där en bibliotekarie intervjuas om bilderböcker:

Svenska barnboksinstitutets Bokprovning har genomfört sin årliga kartläggning av barn- och ungdomslitteraturen...

-Det är en dystopisk bilderbok på rim, om den oansvarige Welam som pruttar så mycket att det blir en miljöfara, säger Marta Hedener, bibliotekarie på Barnboksinstitutet. Det är extra skojigt att Lennart Helsing, som fyller 90 i år, varit den mest trendkänslige. (Artikel nr. 15)

Bibliotekarier nämns också i artiklar som har litteraturpriser som huvudtema:

Vinnarna utses genom slutna omröstning av 21 elektor per kategori. Elektorerna utgörs främst av bibliotekarier, bokhandlare och kritiker. (Artikel nr. 30)

De ska utse bästa ljudboken

En nomineringsjury är utsedd för att lyssna igenom alla de bidrag förlagen skickar in. I juryn ingår journalisten Täppas Fogelberg, lastbilschauffören Jörgen Åslund, bibliotekarien Barbro Falck, inläsaren Pere Schröder, radiojournalisten Tove Leffler och ljudboks-pionjären Christina Andersson. (Artikel nr. 16)

Att bibliotekarier är med i olika jurygrupper för diverse litteraturpriser visar att de besitter en viss expertis i ämnet.

Bokmässan är självklart nära förknippad med böcker och litteratur:

Alla bokmässor är samma bokmessa, och varje år är det bästa att se de rabiata och rödflammiga ansiktena på småförläggare, barnbibliotekarier, print-on-demand-författare, estradpoeter, kassörer i litterära sällskap och andra sekterister. (Artikel nr. 27)

Vi starten 1985 tegs bokmässan i Göteborg ihjäl...

Och sedan dess har bibliotekarier, förlagsfolk, lärare, journalister och alla andra sorters besökare kunnat skymta stjärnor som Doris Lessing, Norman Mailer, Nadine Gordimer, kronprinsessan Victoria, Edward W Said, Astrid Lindgren, före detta tyske förbundskanslern Willy Brandt, Jean M Auel... (Artikel nr. 26)

Det är en homogen diskurs där dagspressen bild av bibliotekarier och deras relation till böcker finns beskrivet både på det personliga och yrkesmässiga planet. Det förekommer flera olika bilder av bibliotekariers relation till litteratur. Det framkommer att de tycker om att läsa och att läsandet leder mot ett intresse att utbilda sig till bibliotekarie. I arbetet ges bilden att bibliotekarier förmedlar litteratur och är kunniga inom ämnet. Bibliotekarier nämns även i artiklar där litteratur är huvudtemat.

5.4.2 Diskurs om bibliotekarier i samband med arbetsmarknaden

Den andra diskursen jag iakttagit i min analys av dagspressen bild av bibliotekarier och yrket är deras samband med arbetsmarknaden. Det finns flera artiklar om prognosen för bibliotekariers arbetsmarknad, nedläggning av bibliotek och utbildning för bibliotekarier.

Bibliotekarier förekommer i en hel del artiklar där framtidsprognoser för arbetsmarknaden är det centrala temat.

Varje år frågar Statistiska centralbyrån företagare och andra arbetsgivare om behoven de närmaste tre åren för olika yrken. I den senaste utgåvan från december 2008 är 72 yrkesgrupper granskade... Barometern berättar också om vilka yrken det väntas bli stora överskott i. Bibliotekarier och journalister är typiska överskottsyrken. (Artikel nr. 7)

Antalet som utbildat sig för att jobba med kultur- eller museiyrken, tv, radio eller kommunikation kommer att vara för många om fem år. Även för bibliotekarier ser arbetsmarknadsutsikterna mörka ut. (Artikel nr. 34)

De ovanstående bilderna av arbetsmarknaden för bibliotekarier är negativa prognoser. Att möjligheten att komma in på arbetsmarknaden som bibliotekarie är begränsad är den vanligaste bilden av den framtida arbetssituationen för bibliotekarier, men det finns även exempel på det motsatta:

Ljus framtid för bibliotekarier Läkare och förskollärare också med på - ...listan över bristyrken de närmaste åren.

Sverige behöver flera läkare, tandläkare, förskollärare - och bibliotekarier.

Av de yrkesverksamma bibliotekarierna är en hög andel 60 år eller äldre. När de går i pension under de närmaste åren ökar rekryteringsbehovet kraftigt. (Artikel nr. 14)

Det finns som synes två sidor av framtidsutsikter för bibliotekarieyrket. Den negativa prognosen för bibliotekariers framtida arbetssituation dominerar, men det finns en antagonism inom diskursen och den ljusa bilden står helt i motsatts till de andra.

5.4.3 Diskurs om bibliotekarier som informationsspecialister

Flera artiklar behandlar bibliotekarier i samband med information. Det finns en tydlig bild av bibliotekarier som informationsspecialister och i deras yrke framställs de som litteratur- och kulturförmedlare som är en del av yrkets informationsspridning.

De två artiklarna nedan är exempel på artiklar som behandlar yrkets närhet till arbetet med information:

...Svenska Dagbladets ledarredaktion, denna bastion för bildning och moral som förvaltar traditioner från Bööks och Heidenstams dagar, börjat bedriva opinionsbildning med just knäppa klipp. Redaktionens Youtube-lista är numera ett stående inslag i deras ledarkommentarer. Den finns en intressant sida av botanisering i de knäppa klipp. En helt ny roll för journalisten i de digitala textmassornas och bildmassornas tidsålder kan anas - rollen som bibliotekarie. (Artikel nr. 5)

En server med 10000 filmer har beslagtagits i en källare i Västerås. Ägaren till servern tillhör, enligt Antipiratbyrån, den så kallade warez-scenen och har anhängits för brott mot upphovsrättslagen... -Servern som har beslagtagits kan man likna vid ett bibliotek och den anhållne mannen vid bibliotekarien, säger Henrik Pontén på Antipiratbyrån. (Artikel nr. 24)

Flera artiklar framställer också bibliotekarier i arbetet med information som litteratur- och kulturförmedlare:

Författaren och barnboksillustratören Gunilla Wolde har anledning att fira. I dag fyller hon 70 år och hennes välkända barnbokskille Totte blir medelålders... Spretiga bilder och torftig text, skrev sjuttioalets barnbokskritiker, men böckerna har älskats av sina unga läsare. Tack vare dem, samt hängivna

förskollärare och bibliotekarier, har böckerna fortsatt att spridas. (Artikel nr. 23)

Jag anser även att följande artikel går att sätta in i denna diskurs:

För närvarande sitter 26 författare, journalister och bibliotekarier fängslade på Kuba för sina åsikters skull. Alla har fått mycket långa straff. (Artikel nr. 33)

Även om det inte sägs rätt ut så beskrivs bibliotekarier som modiga i och med att de sitter fängslade för sina åsikters skull på Kuba. En grundläggande tanke med bibliotek är att det ska finnas fri tillgång på information för alla. Jag drar kanske för långtgående slutsatser av detta med tanke på vad som faktiskt är skrivet, men det är inte orimligt att tänka att de bibliotekarier som sitter fängslade på Kuba har upprätthållit den demokratiska tanke som är grundläggande för biblioteken.

6 Diskussion

Jag har valt att dela upp diskussionsdelen efter mina frågeställningar och utgå från dem i diskussionen av min analys.

Genom diskussionen är det viktigt att ha Jesper Strömbäcks forskning i *Den medialiserade demokratin. Om journalistikens ideal, verklighet och makt* (2004) i tanken. Hans forskning visar att dagspressen har utbredning och möjlighet att påverka sina läsare (s. 25ff).

6.1 Diskussion om vilka sammanhang bibliotekarier och yrket förekommer i

I min undersökning ville jag se i vilka sammanhang det skrivs om bibliotekarier. I min analys framkommer det att bibliotekarier nämns i dagspressen i samband med litteratur och arbetsmarknaden. Det speglar också två av de diskurser som jag upptäckt. Bibliotekarier närvarar också i artiklar som behandlar bokmässan och bibliotek. Det är för mig inga överraskande sammanhang som bibliotekarier förekommer i. Bibliotekarier måste vara en av de yrkesgrupper som är mest förknippade med sin arbetsplats, som för många bibliotekarier är just biblioteken.

Det som är intressant är att de artiklar som behandlar både litteratur och bibliotekarier har olika ingångar, vilket jag också synliggjort i *diskurs om bibliotekariers relation till litteratur*. Nedan exempelfieras tre olika relationer mellan bibliotekarier och litteratur:

I flera artiklar sätts bibliotekarier och litteratur ihop eftersom bibliotekarier anses älska att läsa:

Judith avskydde fysik, älskade att läsa och drömde om att bli bibliotekarie.
(Artikel nr. 4)

Det finns även artiklar där bibliotekarier är med i jurygrupper för litteraturpriser:

Vinnarna utses genom slutna omröstning av 21 elektor per kategori. Elektorerna utgörs främst av bibliotekarier, bokhandlare och kritiker. (Artikel nr. 30)

Slutligen förekommer bibliotekarier i samband med litteratur som litteraturförmedlare:

Vissa dagar bjuds det kaffe efter lunchen, med sju sorters författare. Då är det bibliotekarier och andra som berättar om litteratur från nu och då. (Artikel nr. 31)

Historiskt och även i dag är böcker ett dominerande inslag i biblioteken och eftersom det är bibliotekariernas arbetsplats är det inte överraskande att bibliotekarier och litteratur nämns tillsammans i flera artiklar. I de ekvivalenskedjor jag presenterade i kapitel 5.3 förekommer de tre orden litteraturförmedlare, litteraturkunniga och bokälskare som associeras till elementet bibliotekarier.

Flera av de magisteruppsatser som jag tidigare har presenterat tar upp bilden av bibliotekarier som bokälskare.

Carin Silvermyr (2003) har också i sin analys sett den nära relationen mellan bibliotekarier och litteratur. Hon menar att "bibliotekarier är förknippade med böcker både i privatlivet och på arbetet." (s. 54). Linda H Axelsson (2008) skriver också om bibliotekariers nära relation till böcker (s. 29-31) och Elin Rungstad (2002) kommer fram till att den främsta bilden av bibliotekarier i skönlitteratur är "att en bibliotekarie är en bokintresserad kuf" (s. 27).

I hälften av det undersökta materialet förekommer bibliotekarier och litteratur tillsammans. Bibliotekariers intresse för böcker och deras förmedling av litteratur genomsyrar flera artiklar i undersökningen. Det är den klart tydligaste bilden av bibliotekarier i dagspressen, att de är litteraturintresserade och litteraturkunniga. Jag tror att det stämmer att bibliotekarier har ett stort intresse av att läsa. Som jag tidigare skrev är boken ett centralt inslag i bibliotekariens arbete och de som söker sig till yrket har med största sannolikhet ett litteraturintresse även privat.

Som jag presenterade i *Diskurs om bibliotekarier i samband med arbetsmarknaden* är bilden av bibliotekarier och arbetsmarknaden inte ensidig. De negativa prognoserna för bibliotekariers arbetsmarknad dominerar, men det finns en antagonism i diskursen. En artikel beskriver helt motsatta förhållande för framtidsutsikterna och menar att den höga åldern i yrket kommer öppna upp för jobb i framtiden.

Den nedanstående artikeln passar bra in på den tidigare forskningen av Prins och di Gier (1995) om att utbilda sig till bibliotekarie är ett andrahandsval (s. 29-31):

-Egentligen ville jag satsa på att bli historieprofessor, men det skulle betytt alldeles för höga studielån. Så jag valde att bli bibliotekarie i stället, fast jag visste att arbetsmarknaden var lite knepig. Men jag har alltid älskat böcker, säger Kate, som är född och uppvuxen i Kansas City. (Artikel nr. 17)

Den negativa prognosen för arbetstillfällen kan göra att färre personer söker sig till utbildningen, men också att de som söker är högt motiverade. För att ta steget och söka till en utbildning med dåliga odds för jobb vid studiernas slut krävs ett genuint intresse och motivation.

6.2 Diskussion om vilka egenskaper bibliotekarier tillskrivs

Jag ville undersöka om dagspressen använder sig av de stereotypa bilderna för hur en bibliotekarie är och vad de arbetar med, men min analys visar att det är en mångsidig bild av yrket som ges och att det väldigt sällan myterna om bibliotekarierna används. Det är bara i två artiklar som det anspelas på myter: *...släppa ut de där gamla hyssjande, analogt bokälskande och citatviskande bibliotekarierna ur deras fängelse, så man kan få lite lugn och läsro igen.* (Artikel nr. 19) och *Flitig som en myra och pedantisk som få, står jungfrun uppklädd som en bibliotekarie. Varför måste vi alltid vara tråkigast?* (Artikel nr 1).

Jag tror att bibliotekens försök att komma bort från myten om den hyssjande bibliotekarien kan vända sig mot det som många uppfattar att ett bibliotek är. Många nya biblioteksbyggnader, till exempel Högskolan i Borås bibliotek, med en öppen planlösning och många arbetsplatser ger en signal om öppenhet och högre ljudvolym. Det ger en inbjudan för samtal på ett helt annat sätt än bibliotek där hyllorna är ett dominerande inslag i bibliotekslokalen. Som jag ser det är synen på biblioteket som en

fristad från ljud något unikt för biblioteken som många biblioteksanvändare värderar högt.

Ovanstående kan även sättas ihop med vilka egenskaper som tillskrivs bibliotekarier i dagspressen. Det finns en stor ström av egenskaper som sätts ihop med bibliotekarier och det finns både negativa och positiva beskrivningar: Några exempel på hur bibliotekariers karaktärsdrag beskrivs är: *hängivna bibliotekarier* (Artikel nr. 23), *trevlig bibliotekarie* (Artikel nr. 2), *den torrt intellektuella bibliotekarien* (Artikel nr. 12) och *den förvirrade bibliofilen* (Artikel nr. 18).

Det är spännande att bibliotekarier kan framställas så olika. En antagonism är den mellan artikeln om bibliotekarier som sitter fängslade på Kuba för sina åsikters skull och artikeln om tennisspelare där bibliotekarier används i jämförelse för att kunna beskriva tysta och mesiga tennisspelare. Jag anser att artikeln där bibliotekarier beskrivs som mesiga (Artikel nr. 2) anspelar på myter och den första artikeln där bilden av modiga kubanska bibliotekarier (Artikel nr. 33) rapporterar faktiska förhållanden.

Yrkesmässigt är bilden av bibliotekariers egenskaper bara positiva. I mitt undersökta material finns det inte en enda artikel med negativa beskrivningar av bibliotekariers yrkesmässiga egenskaper. De beskrivs som belästa och kunniga i litteratur. Det går att utläsa genom flera artiklar där bibliotekarier beskrivs som bokälskare och artiklar där bibliotekarier är med och utser vinnare för diverse bokpriser.

Att bibliotekarier är informationsspecialister är också en egenskap som är väl synlig. Det finns flera exempel på bibliotekarier som förmedlar litteratur och artiklar där bibliotekariers informationskompetens används för att beskriva andra yrkesgruppers och personers relation till information.

6.2 Diskussion om inställningar och åsikter om bibliotekarier och yrket

En av mina frågeställningar syftade till att se vilka åsikter och inställningar som framkommer om bibliotekarier. En intressant aspekt är att i princip alla som bedrivit forskning, mig själv inräknat, går in med grundtanken att bilden av bibliotekarier är negativ. Efter min analys av dagspressen anser jag att så inte är fallet. Det förekommer i för sig en hel del negativa framställningar om bibliotekariers framtida jobbutsikter, men när det kommer till hur bibliotekarier är som personer, vad de arbetar med och presterar är de positiva framställningarna långt fler. Jag vill belysa detta med framställningar från två olika artiklar: *Bibliotekarier är guld för barn*. (Artikel nr. 11) och *Vuxna människor som kunde röra sig i korridorer och söka upp ungdomar med problem, dricka en kopp kaffe, lyssna en stund*. (Artikel nr. 8).

Båda artiklarna beskriver bibliotekarier som en ovärderlig resurs som inte bara förmedlar litteratur, som i det första fallet, utan även som en medmänsklig funktion som kan hjälpa barn och ungdomar med problem. Eftersom min studie visar att bilden av bibliotekarier och yrket till största del är positiv kan man anta och hoppas att det smittar av sig på bibliotekens besökare och på allmänheten.

Min studies analys står i viss del i motsatts till Carin Silvermyrs magisteruppsats (2003). Silvermyr har också fått fram både negativa och positiva åsikter om bibliotekarier, men kommer fram till att de negativa är mer framträdande (s. 52).

Däremot har Maria Lundqvist (2000) i sin magisteruppsats, i likhet med min uppsats, sett att det är fler positiva benämningar av bibliotekarier (s. 55).

Gary Mason Church forskning (2002) visar att bibliotekarier är mer självkritiska i sin syn på sin yrkesidentitet än andra (s. 8-9) och det anser jag ligger till grund för den negativa förförståelse som många forskare har antagit i sina studier. Enligt min studie är det till stor del positiva bilder av bibliotekarier som används av dagspressen och det borde bibliotekarier ta till sig och ta till vara på och på så sätt höja sin egen syn på yrkesidentiteten och inte be om ursäkt för att man arbetar som bibliotekarie.

Hans Prins och Wilco de Gier skriver i sin rapport att yrket har låg status (1995 s. 59). Eftersom min undersökning visar att bilden av bibliotekarier och yrket mestadels beskrivs i positiva ordalag anser jag att för att höja statusen måste det starta med bibliotekarierna själva. I likhet med Prins & de Gier studie anser jag att en förmedling av bibliotekariers betydelse (Ibid s. 32) tillsammans med ett större självförtroende hos bibliotekarier kan ändra dessa förhållanden.

I jämförelse med tidigare forskning om bilder av bibliotekarier i skönlitteratur och film är dagspressens framställning mer positiv. Jag menar att det beror på att i filmens och romanens fiktiva värld behövs stereotypa bilder för att snabbare kunna ge en inblick i hur personen som porträtteras är. De stereotypa utseendemässiga bilderna av bibliotekarier som är ett centralt ämne i många av den tidigare forskningen om bilder av bibliotekarier i skönlitteratur och film, till exempel i Linda H Axelssons (2008) och Elin Rungstads (2002) magisteruppsatser och Birgitta Bergdahls studie (1987), har jag i min undersökning av dagspressen bara funnit ett exempel: *Flitig som en myra och pedantisk som få, står jungfrun uppklädd som en bibliotekarie. Varför måste vi alltid vara tråkigast?* (Artikel nr 1).

Det som är gemensamt med min undersöknings enda utseendemässigt stereotypiska bild och de bilder som den tidigare forskningen undersökt är att bibliotekarier är tråkiga och tråkigt klädda. Birgitta Bergdahl skriver om tråkiga folkbibliotekarier (1987 s. 190) och i Linda H Axelssons magisteruppsats förekommer ordet tråkig flertalet gånger, bland annat i samband med bibliotekariers hår (2008, s. 36) och deras liv (Ibid s. 46).

I framtida forskning skulle intervjuer kunna rekommenderas för att se hur mycket dagspressen påverkar sina läsare eller hur dagspressens artiklar påverkar bibliotekarierna och yrkets status. Det skulle också vara intressant att se vilken bild av bibliotekarier lokala dagstidningar från städer med bibliotekarietutbildning har.

7 Sammanfattning

Jag har genomfört en diskursanalytisk undersökning av hur bibliotekarier och deras yrke framställs i dagspressen. Mitt syfte med uppsatsen är att undersöka hur dagspressens bild av bibliotekarier och deras yrke ser ut. Jag har analyserat 34 artiklar från Sveriges två största dagstidningar, *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter*, mellan perioden 1 januari 2009 till och med 1 januari 2010.

Min uppsats har tre frågeställningar: I vilka sammanhang skrivs det om bibliotekarier och yrket i de undersökta artiklarna?, Vilka egenskaper tillskrivs bibliotekarier i dagspressen? och Vilka åsikter och inställningar framkommer om bibliotekarier och deras yrke i de berörda artiklarna?

I utgångspunkt i Ernesto Laclau och Chantal Mouffe diskursanalytiska inriktning, mina frågeställningar och uppsatsen syfte har jag utformat ett analysverktyg i fyra delar: benämningar, bibliotekarier och yrket, teman och diskurser. Min analys har utmynnat i tre diskurser *Diskurs om bibliotekariers relation till litteratur*, *Diskurs om bibliotekarier i samband med arbetsmarknaden* och *Diskurs om bibliotekarier som informationsspecialister*.

I *Diskurs om bibliotekariers relation till litteratur* är bilden av bibliotekarier och yrket positiv. Bibliotekariers relation till litteratur är stark i det undersökta materialet och framställs på olika sätt. På det personliga planet anses bibliotekarier vara bokälskare och i arbetet framställs de som litteraturkunniga och litteraturförmedlare.

Att flera artiklar målar upp bilden av bibliotekariers framtida arbetsutsikter ledde till *Diskurs om bibliotekarier i samband med arbetsmarknaden*. Det är till största del en negativ prognos som framkommer för bibliotekariers framtida arbetsmarknad, men det finns en antagonism i diskursen. I en artikel framställs jobbutsikterna för bibliotekarier som mycket goda.

Bibliotekariers kunskap om information är också påtaglig i artiklarna. I *Diskurs om bibliotekarier som informationsspecialister* blir det tydligt att bibliotekarier och deras yrke är nära förknippat med information, som informationsspecialister och förmedlare av kultur och litteratur.

Bilden av bibliotekarier och yrket är mångsidig och till stor del positiv. De beskrivs som kunniga och väldigt intresserade av litteratur. Deras kunskaper i information är också en bild som återkommer. De framställs också som en viktig resurs för barn och ungdomar med problem. Den negativa sidan som framkommer med yrket är prognosen för arbetsmarkanden. Det finns dock ett motsatsförhållande i den diskursen och en artikel beskriver bibliotekarier som ett framtida bristyrke.

De stereotypa bilderna som förekommer i delar av den tidigare forskningen är inte alls lika närvarande i min studie. Bara två artiklar behandlar bibliotekarier efter de klassiska myterna som omgärdar yrket och beskriver dem som tråkigt klädda och hyssjande.

Litteraturförteckning

Källor och litteratur

Källorna för min uppsats är de artiklar som jag undersökt, hänvisning till dem finns i bilagan.

Axelson H, Linda (2008). *Okyssta jungfrur i beigebruna kläder – Diskursanalys av bibliotekariebilden i amerikans och svensk skönlitteratur*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan, 2008:10).

Bergdahl, Birgitta (1987). Bibliotekariemyter. *Biblioteksbladet*, nr 7, s. 190-192.

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2005). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Church, Gary Mason (2002). In the Eye of the Beholder: How Librarians Have Been Viewed Over Time. Introduction. Ingår i Arant, Wendi & Candace R. Benefiel (red.) *The Image and Role of the Librarian*. The Reference Librarian, nr 78. Binghamton: The Haworth Press, Inc.

Hedemark, Åse & Hedman, Jenny (2002). *Vad säger användare? Folkbibliotekens användardiskurser i tre bibliotekstidskrifter*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan, 2002:61).

Low, Kathleen (2007). *Casanova was a Librarian: A Light-Hearted Look at the Profession*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company, Inc.

Lundqvist, Marika (2000). *Bilden av bibliotekarien – framställningar av i Aftonbladet och Svenska Dagbladet i relation till aktuell forskning*. Umeå: Umeå universitet. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Umeå universitet, 2000:153)

Nationalencyklopedin. Fakta om Aftonbladet och Dagens Nyheter
<http://www.ne.se> [2010-02-04]

Neumann, Iver B. (2003). *Mening, materialitet, makt. En introduktion till diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Nordicom–Sveriges Mediebarometer. 2008 (2009). vol. 2009, nr 1. Göteborg:
Nordicom-Sverige, Nordiskt informationscenter för medie- och
kommunikationsforskning, Göteborgs universitet, cop.
Ingår i serien: Medienotiser från NORDICOM-Sverige, [ISSN: 1101-4539 ;]

Prins, Hans & de Gier, Wilco (1995). *The Image of the Library and Information Profession – How We See Ourselves: An Investigation*. A report of an empirical study undertaken of behalf of IFLA's Round Table for the Management of Library Associations. IFLA Publications 71. München: K. G. Saur.

Rungstad, Elin (2002). *Bilden av bibliotekarien inom film och skönlitteratur*. Umeå: Umeå universitet. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Umeå universitet, 2002:208)

Sahlin, Ingrid (1999). Diskursanalys som sociologisk metod. I: Sjöberg, K. (red.). *Mer än kalla fakta. Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Silvermyr, Carin (2003). *Bilder av bibliotekarer i dagspressen*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan, 2003:88).

Tidningsstatistik AB 2009
<http://www.ts.se> [2010-02-13]

Strömbäck, Jesper (2004). *Den medialiserade demokratin. Om journalistikens ideal, verklighet och makt*. Stockholm: SNS förlag.

Widerberg, Karin (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga

Artiklar

Artikel 1

Aftonbladet - 2009-01-04 - Sida: 3 - Sektion:

Sluta mobba oss jungfruar!

Artikel 2

Aftonbladet - 2009-02-15 - Sida: 22#23 - Sektion: Nyheter

Författare: Cecilia Gustavsson

Jag skulle hellre leva med en väninna

- Katarina Mazetti tror på livsglädjen - men inte den eviga kärleken

Artikel 3

Aftonbladet - 2009-01-06 - Sida: 2 - Sektion: Nyheter

Författare: Jesper Bengtsson

En ny New Deal Obamas chans

- Den tillträdande presidenten kan lära mycket av Roosevelt

Artikel 4

Aftonbladet - 2009-01-25 - Sida: 16#17#18#19#20#21 - Sektion:

Författare: Katarina Hörlin Barnekow

Deras kärlek överlevde förintelsen

- Judith och Abram: Trots allt

Artikel 5

Aftonbladet - 2009-03-14 - Sida: 4 - Sektion: Kultur

Fiaskot blev ett klipp för nya journalistiken

Artikel 6

Aftonbladet - 2009-06-28 - Sida: 12 - Sektion: Nyheter

Författare: Eva Buskas

Säg vem du röstar på - så ska vi säga vem du är

- Expert: Så ska partierna göra för att få nya väljare

Artikel 7

Aftonbladet - 2009-08-26 - Sida: 21 - Sektion: Nyheter

Författare: Annika Creutzer

CREUTZER

Artikel 8

Aftonbladet - 2009-08-28 - Sida: 14 - Sektion: Nyheter

Författare Annika Marklund

Kattmördaren i Lerum. Det låter som en dammig detektivroman. Om det ändå vore så väl.

Artikel 9

Aftonbladet - 2009-09-02 - Sida: 11 - Sektion: Sportbladet

Författare: Stefan Holm

***Titta, du har ett och annat på samvetet:
- Köllerer - mest hatad på touren: Är som jag är***

Artikel 10

Aftonbladet - 2009-11-14 - Sida: 4 - Sektion: Kultur

Författare: Christer Hermansson

Stoppa slakten av våra bibliotek

Artikel 11

Dagens Nyheter - 2009-02-10 - Sida: 54 - Sektion: Kultur

Författare: Lotta Olsson

Rum för växande

Artikel 12

Dagens Nyheter - 2009-02-12 - Sida: 59 - Sektion: Kultur

Författare: Mimmi Fristorp

Grabben i graven bredvid får uppföljare

Artikel 13

Dagens Nyheter - 2009-02-20 - Sida: 17 - Sektion: Stockholm

Författare: Eva-Karin Gyllenberg

Premiär för T-bibblan

Artikel 14

Dagens Nyheter - 2009-03-05 - Sida: 8 - Sektion: Sverige

Författare: Lisbeth Brattberg

***Ljus framtid för bibliotekarier Läkare och förskollärare också med på
- ...listan över bristyrken de närmaste åren.***

Artikel 15

Dagens Nyheter - 2009-03-11 - Sida: 102 - Sektion: Kultur

Författare: Sofia Curman

Flickorna tar över i svenska bilderböcker

Artikel 16

Dagens Nyheter - 2009-03-14 - Sida: 66 - Sektion: Kultur

Författare: Fredrik Söderling

De ska utse bästa ljudboken

Artikel 17

Dagens Nyheter - 2009-03-26 - Sida: 32 - Sektion: Världen

Författare: Erik Ohlsson

Utbildning inget skydd mot krisen

Artikel 18

Dagens Nyheter - 2009-03-28 - Sida: 82 - Sektion: Kultur

Författare: Anna Hallberg

Den förvirrade bibliofilen

Artikel 19

Dagens Nyheter - 2009-03-28 - Sida: 83 - Sektion: Kultur

Författare: Pontus Dahlman
Seans eller nutidskritik?

Artikel 20
Dagens Nyheter - 2009-05-03 - Sida: 52 - Sektion: Kultur
Författare: Ingela Nilsson
Gränslöst.

Artikel 21
Dagens Nyheter - 2009-05-05 - Sida: 54 - Sektion: Kultur
Författare: Fredrik Söderling
Skolbiblioteken blir allt färre

Artikel 22
Dagens Nyheter - 2009-06-25 - Sida: 6 - Sektion: Debatt
Författare: Amelia Andersdotter
Undantag i upphovsrätten är bra för Europa

Artikel 23
Dagens Nyheter - 2009-07-15 - Sida: 45 - Sektion: Kultur
Författare: Stina Zethraeus
Totte går in i medelåldern

Artikel 24
Dagens Nyheter - 2009-08-27 - Sida: 71 - Sektion: Kultur
Författare: Fredrik Söderling
Misstänkt fildelare anhållen

Artikel 25
Dagens Nyheter - 2009-09-19 - Sida: 72 - Sektion: Kultur
Författare: Annika Persson
Vi gav kraft och röst åt en ny generation

Artikel 26
Dagens Nyheter - 2009-09-19 - Sida: 80 - Sektion: Kultur
Författare: Pontus Dahlman
Horuset som blev en institution

Artikel 27
Dagens Nyheter - 2009-09-19 - Sida: 81 - Sektion: Kultur
Mässminnen.

Artikel 28
Dagens Nyheter - 2009-09-25 - Sida: 72 - Sektion: Kultur
Författare: Jonas Thente
Döden i Mexiko

Artikel 29
Dagens Nyheter - 2009-10-03 - Sida: 33 - Sektion: Familj
Författare: Petra Hall, dotterdotter
Guertie Hall

Artikel 30

Dagens Nyheter - 2009-10-19 - Sida: 7 - Sektion: Kultur

Tre kategorier - tre jurygrupper

Artikel 31

Dagens Nyheter - 2009-11-14 - Sida: 72 - Sektion: Kultur

Författare: Annika Persson

Klassikern blir yngre och yngre

Artikel 32

Dagens Nyheter - 2009-11-17 - Sida: 69 - Sektion: TV och Radio

Författare: Hans Kronbrink

Hans Kronbrink guidar i dagens filmutbud.

Artikel 33

Dagens Nyheter - 2009-11-22 - Sida: 82 - Sektion: Kultur

Bloggare lever farligt på Kuba

Artikel 34

Dagens Nyheter - 2009-11-25 - Sida: 20

Ljusa jobbutsikter för läkare